

School of Business,
Economics and Law
UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Remissvar till utkastet ED/2010/9 om leasingredovisning

- En studie om remissinstansers åsikter och stödjande argument kring utkastet om leasingredovisning
-

Magisteruppsats i externredovisning VT 2011

Handledare: Pernilla Lundqvist

Författare: Helena Richardsson och Miguel Tapia Cuevas

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet,

Extern redovisning, Magisteruppsats, VT 2011

Författare: Helena Richardsson och Miguel Tapia Cuevas

Handledare: Pernilla Lundqvist

Titel: Remissvar till utkastet ED/2010/9 om leasingredovisning – *En studie om remissinstansers åsikter och stödjande argument kring utkastet om leasingredovisning*

Bakgrund och problem: IASB och FASB misstänker att det kan finnas incitament bland företag som gör det svårt för dem att göra en neutral klassificering av operationell och finansiell leasingavtal enligt IAS 17. På grund av detta bestämde normgivarna sig för att omarbeta denna standard. Således publicerades ett diskussions papper om leasingredovisningen i mars 2009, och därefter i augusti 2010 ett utkast, ED/2010/9. Detta i syfte att inbjuda till kommentarer, i form av remissvar, från intressenter och andra normgivare fram till den 15 december 2010. Eftersom förslaget i utkastet till leasingredovisning kan leda till att de ekonomiska flöden som redovisas påverkas, kan det finnas incitament bland intressenter att försöka påverka utformningen av förslaget till standarden genom att utveckla väl definierade argument i sina remissvar som är till fördel för denne.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att undersöka vilken åsikt remissinstanser har i sina remissvar till IASBs utkast om leasing, ED/2010/9, och vilka stödjande argument som framförs i remissinstansernas remissvar till utkastet.

Metod: För att kunna kartlägga åsikter och stödjande argument som framförs av remissinstanser via sina remissvar till utkastets ska författarna utgå ifrån en kvantitativ innehållsanalys samt en kvalitativ textanalys. Den kvantitativa innehållsanalysen används för att mäta frekvensen av remissinstansernas åsikter och stödjande argument som sedan ska ligga till grund för den kvantitativa textanalysen som går ut på att beskriva i detalj vilka åsikter och stödjande argument som framförs i remissvaren.

Resultat och slutsatser: Resultatet av studien visar att fördelningen mellan positiva och negativa åsikter hos remissinstanserna kring utkastets fråga om förslaget på definition av ett leasingavtal är relativt jämn, medan majoriteten av remissinstanserna är negativa till utkastets förslag om värdering samt nytta/kostnad. När det gäller stödjande argument som framförs av remissinstanser visar resultatet av studien att stor del av remissinstanserna inte framför några stödjande argument när de har en positiv åsikt kring utkastets frågor om förslagen. Däremot framhåller remissinstanserna stödjande argument då de har en negativ åsikt till förslagen. I frågan om definition hänvisar stor del av remissinstanser som är positiva till utkastets förslaget inte till några stödjande argument, medan en stor del av remissinstanser som har negativa åsikter hänvisar till föreställningsramens definition på skulder då utkastets förslag inte möter den. Hänvisning till föreställningsramen sker även då remissinstanser är negativa till utkastets förslag om värdering, medan stor del av remissinstanserna hänvisar till ekonomiska/politiska konsekvenser i form av merkostnad för redovisning vad gäller utkastets fråga om förslaget till nytta/kostnad.

Förslag till fortsatt forskning: Författarna har i denna studie noterat att det finns en tendens att revisionsbyråer argumenterar på samma sätt som producenterna av redovisning vilket författarna överlämnar som förslag till framtida studier.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	6
1.1 Problemområde	8
1.2 Syfte och frågeställningar.....	9
2. Metod	10
2.1 Metod och tillvägagångssätt	10
2.1.1 Val av metod	10
2.1.2 Bearbetning av material.....	10
2.1.3 Sammanställning och analys av remissvar	11
2.2 Praktiskt tillvägagångssätt.....	12
2.2.1 Respondentgrupper och ställningstagande	12
2.2.2 Kodblankett för kvantitativ innehållsanalys samt datamatrix.....	13
2.2.3 Tillvägagångssätt vid kvalitativ textanalys	16
2.3 Källkritik	17
2.4 Metodens tillförlitlighet.....	18
3. Teoretisk referensram.....	19
3.1 Föreställningsramen	19
3.1.1 Kvalitativa egenskaper	19
3.1.2 Definition av tillgångar och skulder	21
3.2 Intressentgrupper och ekonomiska/politiska konsekvenser	22
3.3 IAS 17 leasingavtal	23
3.4 Utkastet ED/2010/9 om leasingredovisning.....	24
3.4.1 Kritik mot IAS 17.....	24
3.4.2 Utkastets förslag till leasingredovisning	24
3.4.3 Utkastets frågeställning och förslag till definitionen av leasingavtal, Q4.....	27
3.4.4 Utkastets frågeställning och förslag till värdering av leasingavtal, Q8.....	27
3.4.5 Utkastets frågeställning och förslag till kostnaden/nyttan av leasingredovisning, Q17	28
3.5 Tidigare forskning	29
3.5.1 Forskning om förändringen i leasingredovisning och dess effekter.....	29
3.5.2 Forskning kring remissinstansers argument och åsikter rörande leasingredovisning.....	30
3.5.3 Forskning kring remissinstansers argument och åsikter rörande andra redovisningsförslag	30
4. Empiri.....	32
4.1 Urvalets remissinstanser och svarsfrekvenser.....	32
4.2 Remissinstansernas stödjande argument	33
4.2.1 Remissinstansernas svarsfrekvens och ställningstagande rörande definition, Q4.....	33

4.2.2	Remissinstansernas svarsfrekvens och ställningstagande rörande värdering, Q8	35
4.2.3	Remissinstansernas svarsfrekvens och ställningstagande rörande nytta/kostnad, Q17	36
4.2.4	Sammanställning av remissinstansernas åsikter och stödjande argument	37
4.3	Specificering av stödjande argument	38
4.3.1	Stödjande argument hämtade från föreställningsramen	38
4.3.2	Stödjande argument hämtade från ekonomiska/politiska konsekvenser	40
4.3.3	Stödjande argument hämtade från övrigt	41
4.4	Kvalitativ textanalys	43
4.4.1	Remissinstansernas stödjande argument kring Q4	43
4.4.2	Remissinstansernas stödjande argument kring Q8	43
4.4.3	Remissinstansernas stödjande argument kring Q17	45
5.	Analys	46
5.1	Analys av remissinstansers svarsfrekvens	46
5.2	Analys av remissinstansers åsikter och stödjande argument kring Q4	46
5.3	Analys av remissinstansers åsikter och stödjande argument kring Q8	47
5.4	Analys av remissinstansers åsikter och stödjande argument kring Q17	48
6.	Slutsats	50
7.	Källförteckning	51

1. Inledning

International Financial Reporting Standards Foundation (IFRS Foundation) är en privat, ej vinstdrivande och oberoende organisation vars primära mål är att via det oberoende expertorganet International Accounting Standards Board (IASB) utveckla globalt accepterade redovisningsstandarder så kallade International Financial Reporting Standard (IFRS), samt utveckla tidigare antagna redovisningsstandarder så kallade International Accounting Standards (IAS). Enligt Europaparlamentets och rådets förordning ska företag vars värdepapper är noterade på en reglerad marknad inom EU sedan 2005 upprätta koncernredovisning i enlighet med Europakommissionen (EU) antagna IFRS. Målet är att globalt harmonisera redovisningen genom att utveckla högt kvalitativa, begripliga och genomslagskraftiga finansiella rapporter som utgörs av tydligt uttalade principer. Detta för att tillhandahålla information om ett företags finansiella ställning, resultat och förändringar i finansiell ställning som är användbar för en vid skara användare i deras ekonomiska beslutsfattande (IASBs föreställningsram, p. 12). Till sin hjälp i strävan efter harmonisering av bestämmelser, redovisningsstandarder samt metoder i upprättande och utformning av finansiella rapporter följer IASB föreställningsramen samt en internationell konsultationsprocess så kallad ”due-process” i utvecklingen och skapandet av nya standarder (www.ifrs.org).

För att uppnå global acceptans i utvecklingen av redovisningsstandarder samt transparens följer den internationella processen för att framställa en standard sex steg där IASB arbetar nära olika intressentgrupper såsom investerare, nationella normgivare och revisorer. Processen löper från att en agenda fastställs (steg 1) till en planering av projektet (steg 2). Dessa steg utmynnar i att ett underlag så kallat discussion paper (diskussions papper) som publiceras för allmänheten (steg 3). Från detta underlag sker därefter ytterligare utveckling innan ett specifikt förslag till en ny standard, alternativt ändring av befintlig standard, publiceras i en ”exposure draft” så kallat utkast (steg 4). Inför utvecklingen av denna publikation har IASB bland annat övervägt frågeställningar rörande forskning och rekommendationer samt erhållna kommentarer från allmänheten. Efter att IASB publicerat ett utkast lämnas en tidsfrist för att allmänheten ska kunna ge synpunkter på förslagen i utkastet. Nyckelverktyget för IASBs konsultation med allmänheten är därför utkastet där IASB önskar erhålla olika intressentgruppers respons i form av comment letters (remissvar) på de i utkastet specifika frågeställningar som utarbetats av IASB. Efter erhållna och genomgångna remissvar sker därefter vidare utveckling och publicering av standarden (steg 5). Därutöver måste standarden godkännas av EU för att bli bindande inom EU (steg 6), (www.ifrs.org).

Genom den internationella processen för att framställa en standard önskar IASB utveckla användbarheten för redovisningsstandarder där hänsyn tas till det finansiella redovisningsbehovet hos intressenterna (www.ifrs.org). Således ska IASC¹ enligt föreställningsramen beakta att finansiella rapporter upprättas som innehåller information som tillgodoser merparten av användarnas informationsbehov. Samtidigt möter detta harmoniseringsarbete nationella skillnader på grund av olika sociala, ekonomiska och legala

¹ IASBs föreställningsram fastställdes av IASC 1989 för publikation i juli 1989 och fastställdes av IASB i april 2001.

faktorer då olika länder har haft olika användare och deras behov i åtanke när de genom tiderna fastställt nationella redovisningskrav.

En standard som har omarbetats och varit föremål för mycket debatt bland intressentgrupper är IAS 17 om leasingavtal. Enligt Marton m.fl. (2010) är leasing en viktig källa för finansiering och normgivarna misstänkte att det kunde finnas incitament som gjorde det svårt för de redovisande företagen att göra en neutral klassificering av operationell och finansiell leasingavtal. I mars 2009 gav IASB i samarbete med Financial Accounting Standards Board (FASB) således ut en diskussions papper om leasing: "Leases: Preliminary Views", och därefter i augusti 2010 publicerade de ett utkast, ED/2010/9. Detta i syfte att inbjuda till kommentarer från intressenter och allmänheten via remissvar, fram till den 15 december 2010. Anledningen till varför normgivarna omarbetade leasingstandarden är att de anser att IAS 17 inte ger en rättvisande bild av företags redovisning. Vidare anser de att leasingavtal som ger upphov till tillgångar och skulder enligt IAS 17 inte speglar definitionen på dessa enligt föreställningsramen samt att jämförbarheten försämras mellan företags redovisning, då en leasingtransaktion antingen kan redovisas som operationell eller finansiell. De intressenter som förväntas bli mest påverkade av utkastets är bland annat fastighets- och leasingbolag med stor leasing portföljer som innefattar operationell leasing. Detta på grund av att förslagen i utkastet anger exempelvis att tillgångar och skuld som inte redovisats tidigare för operationella leasingavtal ska redovisas samt att värderingen av tillgångar och skulder ska innefatta längsta möjliga leasing perioden som är mest sannolik att inträffa (ED/2010/9). Då förslagen i utkastet kommer att påverka många intressenter uppmuntrar IASB dessa att besvara utförligt de arton frågor som framgår i utkastet. På grund av att förslagen i utkastet gynnar vissa intressenter medan missgynnar andra kan det finnas incitament bland intressenter att ta en viss ståndpunkt som är fördelaktig för denne via remissvar till IASB. Hartwig (2008) menar att denna företeelse uppstår då ekonomiska flöden som intressenter redovisar påverkas på olika sätt, såsom att värdet på företags tillgångar och skulder ändras.

1.1 Problemområde

Problematiken som uppstår när normgivarna utvecklar en ny standard eller omarbetar en befintlig standard och publicering av denna sker genom ett utkast är att det uppstår en politisk process mellan intressenter, det vill säga att alla ser sitt eget bästa när de kommenterar frågorna i utkastet via remissvar till IASB, som sätter press på normgivarna. Då ett nytt förslag till en standard kan leda till att de ekonomiska flödena som redovisas påverkas, kan det finnas incitament bland intressenter att försöka påverka utformningen av standarden genom att utveckla väl definierade argument i sina remissvar som är till fördel för denne (Zeff, 2002). Således kan intressenter argumentera, via remissvar, för eller emot ett utkast till en standard beroende på vilken ställning som är mest gynnsam. Exempelvis kan företag välja att argumentera emot ett utkast till en standard på grund av att det finns risk med att utkastets förslag medför negativa effekter, såsom att kassaflödet eller skuldsättningen kommer att påverkas negativt (Hartwig, 2008). Enligt Tutticci m.fl. (1994) kan det finnas incitament bland revisionsbyråer att försöka påverka utvecklingen av en standard eftersom det kan medföra att de kommer att sälja flera tjänster till företag. Vidare kan intressenter vinkla sina argument så att de speglar föreställningsramens kvalitativa egenskaper istället för möjliga ekonomiska konsekvenser av en standard för att uppnå en högre trovärdighet och acceptans hos normgivarna (Tutticci m.fl., 1994). Intressenter kan även stödja sina argument med hänsyn till allmänhetens intresse för att försöka påverka normgivarna (Sutton, 1983). Eftersom olika parter ser sitt eget bästa när de argumenterar skapar detta en stor utmaning för IASB att utforma en standard med hög kvalitet (Zeff, 2002).

När det gäller förslagen i utkastet som IASB har publicerat om leasingredovisning har flera artiklar skrivits inom området som beskriver vilka effekter förslaget kommer att ha för företag. Exempelvis, enligt Grossman & Grossman (2010) kommer förslaget om leasingredovisning medföra att företags kreditvillkor påverkas negativt. Detta på grund av att finansiella nyckeltal såsom skuldsättningsgraden som ligger till grund för dessa villkor kommer att öka eftersom skulder som inte redovisats tidigare för leasingavtal som klassificeras som operationell ska redovisas. Enligt PWCs (2010) undersökning om förslaget kommer skulder i genomsnitt att öka med 58 % för ca 3 000 företag globalt. Dessutom kommer företag att behöva implementera nya IT och redovisningssystem för att kunna hantera förslagen i utkastet, som inte finns tillgängligt för tillfället, samt belastas med kostnader för till exempel uppskatta och uppdatera leasingavtal. Då utkastet om leasingredovisning ED/2010/9 berör flera områden som kommer att påverka flera intressenters såsom revisionsbyråer och företag som finansierar sin verksamhet med leasing, finner författarna att det är intressant att analysera vilka åsikter samt stödande argument olika intressenter framför när de kommenterar utkastet.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att undersöka vilken åsikt remissinstanser har i sina remissvar till IASBs utkast om leasingredovisning, ED/2010/9, och vilka stödjande argument som framförs i remissinstansernas remissvar till utkastet.

- Vilka åsikter intar remissinstanser i sina remissvar till IASBs utkast, ED/2010/9?
- Vilka stödjande argument använder remissinstanser i sina remissvar till ED/2010/9 för att svara på IASBs utkast?

2. Metod

Författarna avser i detta avsnitt att redogöra de metoder som ska ligga till grund för att kunna undersöka vilka åsikter och stödande argument som remissinstanser framför via sina remissvar till utkastet om leasingredovisning ED/2010/9. Således ska detta avsnitt inkludera den kvalitativa innehållsanalysen som mäter svarsfrekvensen av åsikter och stödande argument samt den kvalitativa textanalysen som undersöker dessa åsikter och argument i större detalj.

2.1 Metod och tillvägagångssätt

Nedan ska författarna motivera vilken metod som de har valt för att genomföra undersökningen. Därefter beskrivs hur remissvaren ska bearbetas och vilka frågeställningar i utkastet som ska undersökas vidare i denna studie.

2.1.1 Val av metod

En vetenskaplig undersökning kan vara kvantitativ eller kvalitativ. När det gäller analys av texter, i detta fall remissvar, kallas metoden för innehållsanalys. I en kvantitativ innehållsanalys undersöks förekomst och frekvenser där möjlighet till mekaniskt räknande av ett stort datamaterial är en stor fördel, medan en kvalitativ innehållsanalys mer går in på djupet och undersöker händelser eller fenomen. För att en textanalys ska vara möjlig krävs att materialets innehållsliga enheter först måste tolkas för att kunna placeras i en kategori där de kan räknas. Viktigt för den metod är därför att det finns tolkningsregler som definierar och särskiljer olika argument som framkommer i texter. Fördelen med den kvantitativa innehållsanalysen är att det är en flexibel metod där antalet kategorier kan utökas, strykas alternativt preciseras under arbetets gång. Nackdelar är att argument kan vara svårkodade. Den kvalitativa textanalysen kräver en mer noggrann läsning av innehållet för att ta fram textens väsentliga delar, vilket medför en stor tidsåtgång (Esaiasson m.fl., 2009). Med detta som bakgrund ska författarna i denna studie att göra en kvantitativ och en kvalitativ innehållsanalys av remissvaren till utkastet om leasingredovisning.

2.1.2 Bearbetning av material

Eftersom denna studie syftar till att undersöka vilka åsikter och stödande argument som remissinstanser framför i sina remissvar till IASB ska författarna *först* kartlägga remissinstansens åsikt och *sedan* kartlägga remissinstansens stödande argument. Detta sätt att bearbeta materialet anses fördelaktigt, eftersom de två nämnda metoderna i processen leder till att man kan kartlägga om remissinstansernas åsikter är väl underbyggda med hänsyn till de stödande argument som framförs. Emellertid begränsas undersökningen till den mest observerbara form av argumentation, det vill säga till remissvar, och tar inte hänsyn till andra aktiviteter som kan utföras av remissinstanser för att framföra argument till IASB, såsom vid IASBs fältstudier eller så kallade "round-table discussions" (Hartwig, 2008).

För att kunna analysera remissinstansernas åsikter och stödande argument är det väsentligt att redogöra utkastets frågeställningar som de uppmanas besvara. Eftersom frågorna som framgår av utkastet är många och omfattande har vi valt att begränsa oss till tre frågor. Dessa frågor indelas enligt utkastet ED/2010/9 till (Q4) definition, (Q8) värdering respektive (Q17) kostnad/nytta av leasing (se nedan).

- Q4 *Do you agree that a lease is defined appropriately? Why or why not? If not, what alternative definition would you propose and why?*
- Q8 *Do you agree that a lessee or a lessor should determine the lease term as the longest possible term that is more likely than not to occur taking into account the effect of any options to extend or terminate the lease? Why or why not? If not, how do you propose that a lessee or a lessor should determine the lease term and why?*
- Q17 *Paragraphs BC200–BC205 set out the boards’ assessment of the costs and benefits of the proposed requirements. Do you agree with the boards’ assessment that the benefits of the proposals would outweigh the costs? Why or why not?*

Skälet till uppbyggnaden av utkastet ED/2010/9 är att IASB och FASB misstänker att klassificeringen mellan finansiell -samt operationellt leasingavtal inte görs neutralt av dom redovisande företagen vilket i sin tur påverkar tillgångar och skulder som redovisas. Frågorna som författarna har valt att inrikta sig på är därför de som författarna anser är centrala och grundläggande för uppbyggnaden av utkastets förslag till leasingstandard. Först och främst är definitionen av leasingavtal viktig då denna är grunden för huruvida ett avtal anses utgöra ett leasingavtal eller inte. När ett avtal definieras som ett leasingavtal blir det viktigt att fastställa hur det ska värderas för att kunna göra en neutral klassificering av leasingavtal. I samband med frågorna om definition och värdering av leasingavtal möter normgivarna en begränsning som uttrycks i frågan om kostnad/nytta som de ska ta hänsyn till, nämligen att den totala kostnaden inte får överstiga den totala nyttan för att producera informationen. Eftersom författarna anser att de tre nämnda frågor är centrala och grundläggande till utkastet så tror de att svarsfrekvensen kommer att vara hög för dessa.

2.1.3 Sammanställning och analys av remissvar

För att kartlägga remissinstanser som har tagit ställning inom utkastets frågor om definition, värdering och kostnad/nytta görs en kvantitativ innehållsanalys med hjälp av en kodblankett (se avsnitt 5.2.2). Då materialet är omfångsrikt görs kodningen i syfte att mäta frekvens, och därtill relevans. Utifrån den kvalitativa innehållsanalysen skapas i studien en grund som kommer att ge en övergripande bild om vilka åsikter och stödjande argument som remissinstanserna framför. Detta ska sedan vara till hjälp när författarna gå vidare och djupanalyserar remissinstansernas åsikter och stödjande argument som framförs via remissvaren. För att kunna djupanalysera åsikter och argument i remissvaren, som befinner sig inom de frågeställningar för studiens undersökningsområde, utförs med hjälp av den kvantitativa innehållsanalysen ett urval. På detta urval utförs en kvalitativ textanalys genom att systematisera innehållet enligt en argumentationsanalytisk studie (se avsnitt 5.2.3). Metoden avses besvara frågor som handlar om respondenternas argumentationskedja som framförs till IASBs utkast.

2.2 Praktiskt tillvägagångssätt

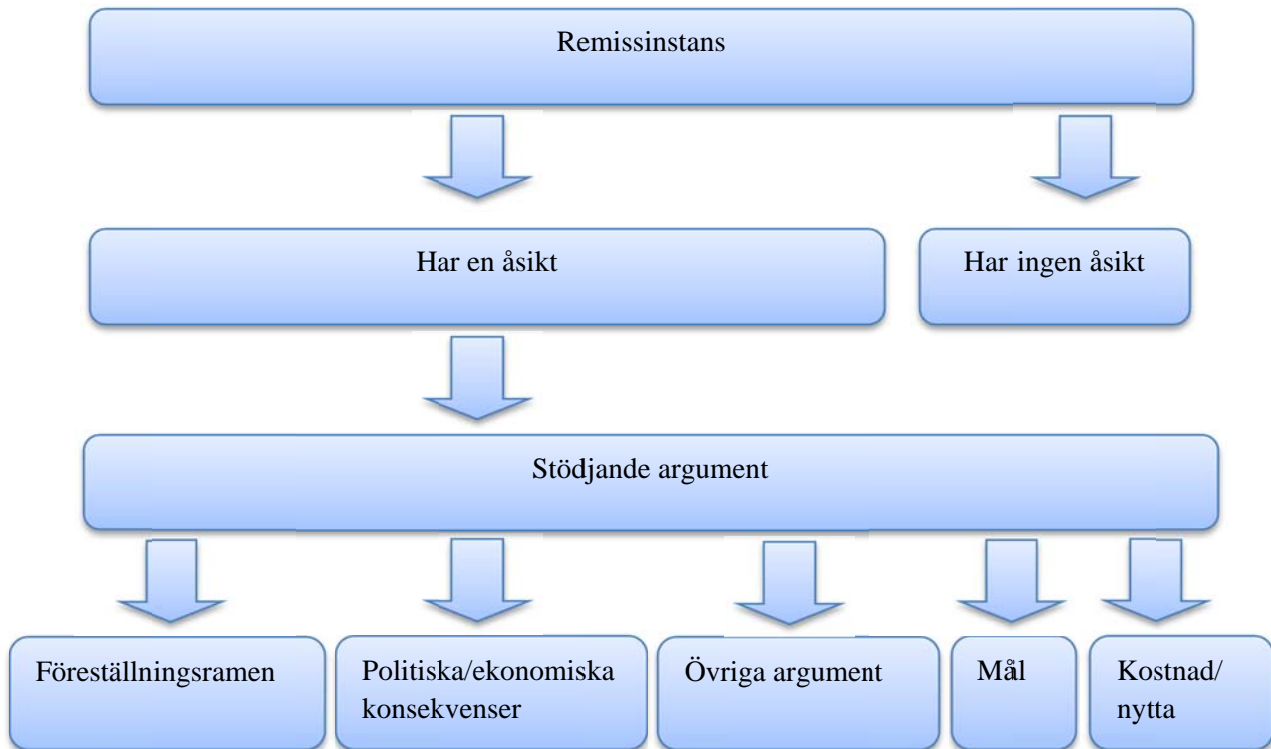
Till skillnad från avsnitt 2.1 ska författarna i detta avsnitt redogöra hur de praktiskt ska arbeta med remissvaren. Detta innebär att författarna avser att beskriva kodblanketten för den kvalitativa innehållsanalysen som ligger till grund för att mäta svarsfrekvensen för åsikter och stödjande argument som framförs av remissinstanserna. Därefter ska författarna redogöra den kvalitativa textanalysen som bygger på svarsfrekvensen av åsikter och stödjande argument.

2.2.1 Respondentgrupper och ställningstagande

För att kunna analysera remissvaren och ge en överskådlig bild av dessa har författarna valt att indela respondenterna i tre remissinstansgrupper: (1) *producenter* av finansiella rapporter som består av företag eller organisationer som representerar ett eller flera företag och (2) *användare* av finansiella rapporter som innefattar revisionsbyråer, redovisningsbyråer samt nationella normsättare och (3) *övriga*. Remissinstanserna indelas i grupperna producenter och användare då de förväntas ha likvärdiga argument och för att minska risken att undersökningen blir skev fördelad eftersom majoriteten av respondenterna består av företag enligt IASBs ”comment letter summary”. De remissinstanser som inte tillhör grupperna användare och producenter, det vill säga övriga, undersöks inte vidare i denna studie. Anledningen till detta är att övriga remissinstanser, såsom privat personer, oftast saknar kunskap och erfarenhet för att kunna svara på utkastets frågor.

Remissvaren kommer att koda enligt nedanstående figur 1. Respondenternas remissvar delas först in i remissinstansgrupperna *producenter*, *användare* eller *övriga*. Därefter undersöker författarna om remissinstanserna har eller inte har något åsikt när det gäller utkastets frågeställningar om definition, värdering och kostnad/nytta. De remissinstanser som inte har någon åsikt i de nämnda frågorna undersöks inte vidare i studien. När det gäller remissinstanser som har en åsikt avser författarna undersöka de stödjande argument som respondenterna använder i sina remissvar till IASBs utkast. De stödjande argumenten kommer att kartläggas utefter föreställningsramens kvalitativa egenskaper, politiska/ekonomiska konsekvenser, övriga argument, mål samt kostnad/nytta (se avsnitt 2.2.2 om kodblankett och datamatrix).

Figur 1. Kartläggning av kodning av remissvar (källa: egen)

2.2.2 Kodblankett för kvantitativ innehållsanalys samt datamatrix

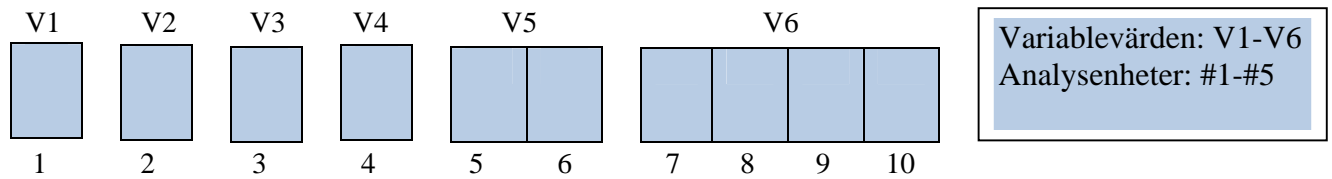
Kodningen av remissvaren genomförs enligt nedanstående kodblankett (se figur 2) och sammanställas med hjälp av en datamatrix via dataprogrammet Microsoft Excel (se figur 3). Eftersom remissvaren till utkastet uppgår till sammanlagt 785 anser författarna att det inte är möjligt att koda samtliga remissvar under studiens begränsade tidsram. Därför har författarna valt koda vartannat remissvar, från remissvar nummer 2 och framåt, vilket innebär att remissvaren som undersöks i denna studie sammanlagt uppgår till 393.

Kodningen ska utföras genom att författarna först väljer ett remissvar som de läser och sedan indelar den som (V1) 1, 2 eller 3 beroende på vem respondenten är. När kodningen har genomförts enligt V1 ska författarna koda remissinstansen beroende på om denne har en åsikt eller inte, det vill säga antingen tilldelas siffran 1 eller 2 under V2. Om remissinstansen har en åsikt ska denne kodas enligt V3 vilket innebär att denne kommer att tilldelas siffran 1, 2 eller 3 beroende på vilken fråga denne har svarat. Emellertid kan det förekomma att remissinstansen har svarat på samtliga eller två frågor, i dessa fall ska remissinstansen kodas enligt de frågor som denne svarat på. Därefter ska remissinstansen kodas enligt V4, det vill säga att denne tilldelas siffran 1 eller 2 beroende på om denna håller med frågan/frågorna som besvaras. Om remissinstansen har svarat på flera frågor tilldelas siffran 1 eller 2 på respektive fråga. Vidare ska remissinstansen kodas beroende på vilket/vilka stödjande argument, under V5, som denne använder. Indelning av argumenten kodas i kategorierna föreställningsram, kostnad/nytta, ekonomiska/politiska effekter, övrigt och mål. Dessa kategorier formas utefter remissvarens innehåll för att få en helhets bild av remissinstansernas argument. Till kategorin föreställningsram hör argument såsom relevans, tillförlitlighet, jämförbarhet, väsentlighet,

korrekt bild, innebörd och form samt argument som hänförs till definition av tillgångar och skulder. Till kategorin kostnad/nytta förs argument som är direkt knutna till kostnad/nytta. Till ekonomiska/politiska konsekvenser hör argument som normgivarna inte ska ta hänsyn till vid utformning av standarder. Argument som finns i denna kategori är skattepåverkan, merkostnad för redovisning/revision, effekter på kontrakt, på bonussystem/löner och kassaflödet samt påverkan på redovisningens transparens. Till kategorin övrigt hör argument som inte hör till övriga kategorier samt till de som inte givit några argument. För att förtydliga de remissinstanser som hänvisar till användarna och användbarhet väljer vi att kategorisera dessa under mål. I vissa fall svarar remissinstansen på två eller flera av kategorierna och kodas då i en sammanslagen kategori för dessa. Slutligen under V6 tilldelas remissinstansen ett fyrsiffrigt ID nummer för att kunna hålla reda på vem som svarat.

Arbetet som består av att koda remissinstanser enligt kodblanketten, det vill säga från V1 till V6, kommer att genomföras via Microsoft Excel enligt datamatrixen under figur 3. Sammanställning av remissvaren sker genom tabeller och diagram som redovisas i empiriavsnittet.

Figur 2. Kod-blankett (källa: egen)

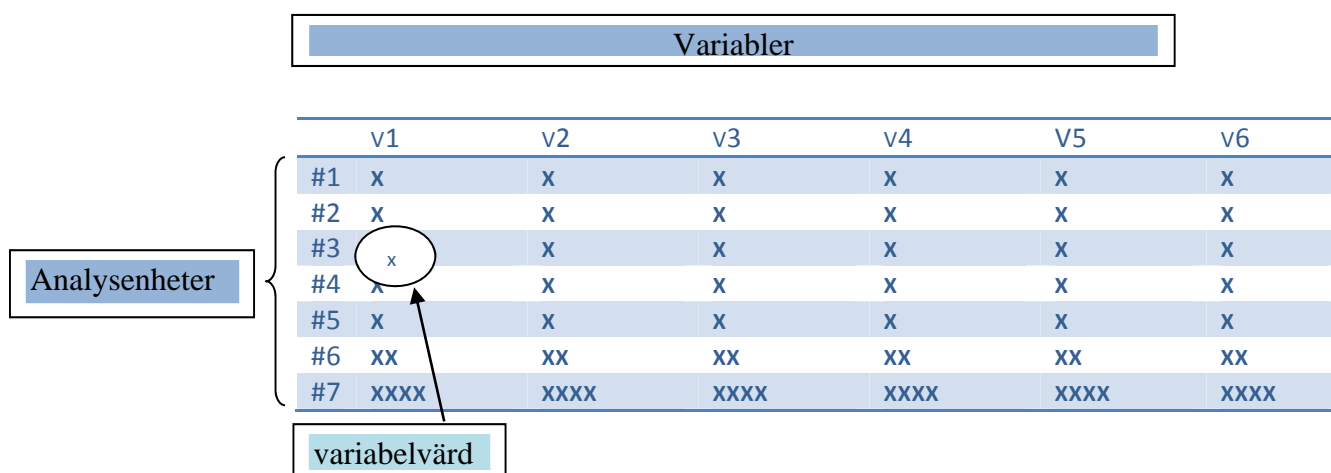

V1 RESPONDENT	V2 ÅSIKT	V3 FRÅGA
1. Producent	3. Ja	1. Definition
2. Användare	4. Nej	2. Mätning
3. Övriga		3. Kostnad/Nytta

V4 HÅLLER RESPONDENTEN MED IASB I AKTUELL FRÅGA	V5 STÖDJANDE ARGUMENT	V6 RESPONDENTENS ID
1. Ja	<i>Föreställningsramen</i>	Fyrsiffrigt nummer med start på 0001, och framåt.
2. Nej	1. Relevans	
	2. Tillförlitlighet	
	3. Jämförbarhet	
	4. Väsentlighet	
	5. Korrekt bild	
	6. Innebörd och form	
	7. Definition i ramverket	
	<i>Kostnad/Nytta</i>	
	8. Kostnad/Nytta	
	<i>Ekonomiska/Politiska effekter</i>	
	9. Skattepåverkan	
	10. Merkostnader för redovisning/revision	
	11. Effekter på kontrakt	
	12. Effekter på bonussystem/löner	
	13. Effekter på kassaflödet/kapitalkostnaden	
	14. Påverkan på transparens	
	<i>Övrigt</i>	
	17. Subjektiv/uppskattningar	
	18. Volatilt	
	19. Komplex	
	20. Inget mervärde	
	21. Viktig	
	22. Risker	
	23. Osäkerhet	
	24. Mycket arbete	
	25. Guidning	
	26. Manipulativ redovisning	
	27. Korta leasingperioder	
	28. Leasetagaren gynnas	
	29. Inkonsekvent	

30. Ger struktur
31. Förbättrad mätning
32. Behöver utvecklas mer
33. Inga stödjande argument
<i>Mål</i>
34. Användarna
35. Användbarhet

Figur 3. Datamatriisens uppbyggnad (källa: egen)

2.2.3 Tillvägagångsätt vid kvalitativ textanalys

Då författarna kodar remissvaren enligt den kvantitativa innehållsanalysen ovan förväntas svarsfrekvensen bli hög då en remissinstans kan svara på flera frågor i utkastet samt framföra flera stödjande argument. Vidare ska resultatet av kodningen framställas via tabeller och diagram för att ge en överskådlig bild av remissinstansernas åsikter och stödjande argument. Baserat på resultatet i tabellerna och diagrammen kommer författarna att välja ett antal remissvar som är väsentliga för respektive remissinstansgrupp. Därefter kommer de remissvaren som väljs ut att djupanalyseras via en kvalitativ textanalys. Således kommer texten att systematiseras enligt en argumentationsanalytisk studie som går ut på att överblicka och ställa samman argumenten som framförs för olika ståndpunkter i en debatt (Esaiasson m.fl., 2009). Genom att författarna tillämpar denna metod så kan det väsentliga lyftas fram i respektive remissvar i urvalet avseende vilken stödjande argumentation som remissinstanserna använder sig av när de argumenterar inför IASBs utkast.

2.3 Källkritik

Under studiens gång ska författarna arbeta efter Esaiasson m.fl., (2009) källkritiska regler, äkthet, oberoende, samtidighet och tendens. Äkthet innebär att källorna ska granskas så att de faktiskt har producerats vid en given tidpunkt som anges, i det sammanhang och av de personer som anges i källorna. Oberoende betyder att källan är trovärdig vilket uppnås genom att två eller flera kan bekräfta ett och samma påstående. Dessutom uppnås en högre grad av trovärdighet om källan är en förstahandskälla än en andrahandskälla. Därutöver ska hänsyn tas till källans grad av oberoende vilket är en bedömningsfråga för källkritikerna. Samtidighet innebär att källans färskhet ska beaktas då informationen som återges i källan kan ha blivit utdaterad. När det gäller tendens så syftar denna regel på att det kan finnas en tendens att berättaren i en källa väljer att lyfta fram vissa delar medan andra delar inte blir omtalade. På grund av detta finns det en risk med att informationen blir skev fördelad om den inte kan bestyrkas med en oberoende källa eller kompletteras med en källa som har motsats tendens.

I den mån det är möjligt ska författarna kontrollera så att källorna som tillämpas i uppsatsen uppfyller kravet på äkthet. Det innebär att författarna exempelvis ska i första hand utgå ifrån forskningsartiklar som har publicerats i databasen Business source premier, då författarna anser att forskningsartiklar som finns tillgängliga i denna databas har hög trovärdighet. Om källan som söks inte finns tillgänglig i databasen Business source premier ska författarna tillämpa databasen Google Scholar. De källor som ska hämtas från webbsidor, anser författarna, uppfyller kravet på äkthet eftersom källorna har publicerats av IASB som är utgivaren av informationen. När det gäller oberoende regeln ska författarna endast inkludera källor i studien som är förstahandskällor, detta ska ske genom att författarna exempelvis utgår från förställningsramen i det teoretiska avsnittet istället för kurslitteratur som skriver om den. I vissa fall kan det förekomma att det behövs göras en utfyllande tolkning av föreställningsramen vilket ska göras utifrån kurslitteratur. Därutöver ska författarna endast ta med de artiklar som är vetenskapliga forskningsartiklar på grund av att dessa anses ha hög dignitet. Dessutom ska forskningsartiklar inkluderas i uppsatsen som bekräftar samma företeelse för att kunna bestyrka källans oberoende. Författarna ska i den mån det är möjligt endast ta med källor som är färskta. Exempelvis tillämpas den senaste upplagan av IFRS volymen och annan litteratur som används i uppsatsen. Emellertid kan det förekomma att vetenskapliga forskningsartiklar om intressenters argument och åsikter som tas med i uppsatsen är äldre på grund av det inte forskats om dessa under den senaste tiden. I dessa fall anser författarna att argumenten och åsikterna som intressenter framför inte påverkas av tidshorisonten då liknade vetenskapliga forskningsartiklar som har publicerats vid ett senare stadie bekräftar dessa argument och åsikter. För att kunna uppfylla tendens regeln ska författarna försöka att enbart inkludera i uppsatsen de källor som har tar stöd av en annan källa, exempelvis forskningsartiklar som tar stöd av andra forskningsartiklar eller annan trovärdig källa.

2.4 Metodens tillförlitlighet

För att kunna kontrollera studiens tillförlitlighet kodas respondenterna enligt individuella ID-nummer både i kartläggningen som avser den kvantitativa innehållsanalysen och i den kvalitativa textanalysen. Härigenom kan man via stickprov kontrollera att kodningen har gjorts på samma sätt i båda undersökningarna. Vid avvägning av flertalet stödjande argument vid kodningen av den kvantitativa innehållsanalysen utgår studien ifrån huvudandelsprincipen där kodningen sker efter vad huvuddelen av de stödjande argumenten bygger på. Eftersom studien bygger på kodning av texter är studiens resultat inte jämförbar vare sig med liknade studier eller om andra individer använt samma kodformulär som i aktuell studie. Detta på grund av att metoden förutsätter att kodning tolkas lika vilket är en begränsning vid användning av kvantitativ innehållsanalys eftersom en subjektiv tolkning först görs av en text som sedan kvantifieras. För att avgöra om urvalet i studien är representativt i förhållande till den undersökta populationen görs indelning i producenter, användare och övriga vars utfall jämförs med IASBs sammanställning av remissinstansernas remissvar.

3. Teoretisk referensram

För att ge stöd åt undersökningsområdet avseende åsikter och argument som respondenter framför när de kommenterar utkastet om leasingredovisning, går studien in på olika teoretiska områden som avser redovisningsstandarder och dess ekonomiska konsekvenser samt föreställningsramen. Dessutom ska IAS 17 leasingavtal och utkastet ED/2010/9 om leasingredovisning att redogöras i detalj för att kunna tydliggöra skillnaderna mellan nuvarande standard och förslaget till nuvarande standard. Slutligen ska detta avsnittet behandla tidigare forskning kring utkastets förslag till leasingredovisning och dess effekter samt forskning som berör intressenters åsikter och stödjande argument.

3.1 Föreställningsramen

Syftet med föreställningsramen är att vägleda normgivare i arbetet med att utveckla standarder, vägleda dom som upprättar finansiella rapporter och revisorer i bedömning av dessa. Dessutom ska föreställningsramen vägleda användare vid tolkning av information i finansiella rapporter och de som är intresserade av IASCs arbete (IASBs föreställningsram, p. 1).

3.1.1 Kvalitativa egenskaper

När redovisningen utformas är det viktigt att den innehåller föreställningsramens kvalitativa egenskaper. Detta på grund av att egenskaperna bidrar till att redovisningen blir användbar för användarna av redovisningen (IASBs föreställningsram, p. 24).

En av föreställningsramens kvalitativa egenskaper är *relevans*. Det innebär att informationen som ges i redovisningen är relevant om den kan påverka användarnas beslut. Detta genom att underlätta bedömningar av inträffade, aktuella och framtida händelser eller genom att bekräfta eller korrigera tidiga bedömningar (IASBs föreställningsram, p. 26). Exempelvis använder sig investerare av informationen i redovisningen för att prognostisera framtida kassaflöden om informationen minskar framtida osäkerheter samt osäkerheten angående ställda förväntningar (Marton m.fl., 2010). När det gäller ställda förväntningar, det vill säga beslut som har tagits, används informationen för att öka kunskapen. Denna kunskap kan sedan ligga till grund för likande beslutssituationer vilket innebär att framtida osäkerheter minskar för dessa beslut. Således är tanken att informationen som speglas i redovisningen ska ge upphov till förståelse samt erfarenheter (Marton m.fl., 2010).

När det gäller den kvalitativa egenskapen *tillförlitlighet* så anses den vara uppfylld när informationen inte innehåller väsentliga fel eller är vinklad. Detta på grund av att användarna måste kunna förlita sig på att informationen på ett korrekt sätt speglar det som görs gällande eller vad som rimligen antas att den utvisar (IASBs föreställningsram, p. 31). Vidare beror nivån av tillförlitlighet på informationens relevans och beslutsfattarens preferenser (Marton m.fl., 2010). Begreppet tillförlitlighet förekommer när något ska mätas och det uppstår fel eftersom det som avses att mäta avviker från det "korrekta värdet". Detta kan bero på att själva mätmetoden bidrar till att det uppstår fel eller att den som genomför mätningen bidrar till att det uppstår fel. När detta förekommer anses det att verksamheten inte kan återges på ett tillförlitligt sätt (Marton m.fl., 2010). För att kunna minska felet som uppkommer med mätningen måste samtliga transaktioner verifieras för att uppnå objektivitet i redovisningen.

Således måste det finnas stöd eller underlag för samtliga transaktioner i redovisningen för att uppnå en bättre koppling mellan redovisningen och verkligheten som redovisningen avses spegla (Marton m.fl., 2010).

En annan av föreställningsramens kvalitativa egenskaper är *jämförbarhet*. Jämförbarhet innebär att användarna av redovisningen ges möjligheten att bilda sig en uppfattning av företags ekonomiska ställning genom att redovisningen är jämförbar mellan företag samt inom ett och samma företag över en längre period (IASBs föreställningsram, p. 39). Jämförbarhet bidrar till att transaktionskostnader blir lägre för intressenter samt att olikheter minskar mellan företags redovisning via reducering av olika redovisningsmetoder. Målet är således att uppnå en standardiserad redovisning (Marton m.fl., 2010). Emellertid är det viktigt att poängtera att kravet på jämförbarhet inte innebär att redovisningen ska vara strikt enhetligt. Detta eftersom det inte är önskvärt att hindra att förbättrade redovisningsstandarder används och att bibehålla redovisningsprinciper som inte är relevanta och tillförlitliga (IASBs föreställningsram, p. 41). Vidare kan jämförbarhet uppnås på bekostnad av relevans och tillförlitlighet. Detta på grund av att redovisningen som är upprättad exempelvis i konsultbranschen och den offentliga sektorn möter olika redovisningsspecifika situationer, vilket innebär att redovisningen inte alltid är jämförbar trots att de utgår från samma bokföringsmässiga grunder. Således är en total standardisering svår att uppnå dock inte omöjlig (Marton m.fl., 2010).

När det gäller den kvalitativa egenskapen *väsentlighet*, så innebär den att information som lämnas i den finansiella rapporten anses väsentlig om utelämnande eller felaktigheter i den medför att den påverkar användarens beslut. Vidare beror graden av informationens väsentlighet på postens eller felets storlek samt omständigheterna i anknytning till utelämnandet eller felet. Således handlar väsentlighet mer om en tröskelnivå än en kvalitativ egenskap som informationen måste ha för att vara användbar (IASBs föreställningsram, p. 32). Enligt Marton m.fl. (2010) innebär väsentlighet att poster särredovisas när de är tillräckligt betydelsefulla och genom detta påverka besluten som fattas av användarna. I de flesta fall menar Marton m.fl. (2010) att det saknar betydelse att särredovisa värdemässiga små transaktioner eftersom det inte påverkar beslutsfattaren. Dessutom skulle det vara allt för kostsamt för företag att särredovisa samtliga transaktioner samt att nyttan med redovisningen minsk för beslutsfattaren då redovisningen riskerar att bli för detaljrik och därmed svåröverskådlig (Marton m.fl., 2010).

Enligt föreställningsramen utgör avvägning mellan *kostnaden och nyttan* av informationen snarare en övergripande restriktion än en kvalitativ egenskap. Det innebär att informationens nytta ska vara större än kostnaden för att producera den och att avvägning mellan dessa ska baseras på bedömningar. Vidare kan kostnaden belasta den part som inte har nytta av informationen och att nyttan kan tillfalla andra än de som informationen är avsedd till. Exempelvis kan informationen som lämnas av ett företag till sin långivare bidra till lägre lånekostnader (IASBs föreställningsram, p. 44). Enligt Marton m.fl. (2010) kan informationens tillförlitlighet och relevans kompromissas av att det är för kostsamt att producera den. Dessutom är det svårt att göra en avvägning mellan nytta och kostnad eftersom nyttan, det vill säga en bättre fungerande marknad, är svår att kvantifiera. Därutöver

framför företag ofta kritik som bygger på att redovisningen är för komplicerad och därmed för dyr att producera den i förhållande till nyttan. Problemet med detta är att kostanden belastar företag och nyttan sprid till ekonomin som helhet vilket innebär att kostnaden för företagen överstiger nyttan medan redovisningens totala nytta överstiger dess kostnader. Emellertid är det viktigt att poängtera att IASBs uppgift är att göra en avvägning mellan den totala nyttan samt den totala kostnaden och inte göra en avvägning för enskilda företag eller grupper av företag (Marton m.fl., 2010).

3.1.2 Definition av tillgångar och skulder

Enligt föreställningsramen ingår bland annat tillgångar och skulder i de huvudgrupper som har direkt betydelse för mätning av den finansiella ställningen. En tillgång definieras som:

”En resurs över vilket företaget har det bestämmande inflytandet till följd av inträffade händelser och som förväntas innebära ekonomiska fördelar för företaget i framtiden” (IASBs föreställningsram, p. 49).

Framtida ekonomiska fördelar innebär att en tillgång ger upphov till inflöde av likvida medel genom att den används i produktion eller att den omvandlas till likvida medel (IASBs föreställningsram, p. 53). Exempelvis kan företag använda tillgångar för att producera varor och tjänster enligt kunders behov. Då kunder är bereda att betala för dessa varor och tjänster skapar detta inbetalningar till företaget (IASBs föreställningsram, p. 54). När det gäller bestämmande inflytande så uppnås detta genom att företag har äganderätten över en tillgång såsom en fastighet. Emellertid är äganderätten inte avgörande, exempelvis utgör en leasad egendom en tillgång om företaget har bestämmande inflytande över de ekonomiska fördelarna som associeras med tillgången (IASBs föreställningsram, p. 57). Begreppet inträffad händelse betyder att en tillgång uppstår, exempelvis till följd av ett köp eller genom egen produktion. Transaktioner eller andra händelser som kommer att ske i framtiden utgör dock ingen grund för att de ska redovisas som en tillgång (IASBs föreställningsram, p. 58).

När det gäller en skuld definieras den som:

”En befintlig förpliktelse för företaget till följd av inträffad händelser, vilka förväntas ge upphov till ett utflöde från företaget av resurser som innefattar ekonomiska fördelar” (IASBs föreställningsram, p. 49).

Befintlig förpliktelse innebär en skyldighet eller ett ansvar att agera på ett visst sätt som kan vara baserad på ett kontrakt som är rättsligt bindande (IASBs föreställningsram, p. 60). Detta betyder att företaget inte har någon möjlighet att bestämma om skulden ska betalas eller inte (Marton m.fl., 2010). Att företag har ett framtida åtagande såsom att köpa en tillgång utgör dock ingen befintlig förpliktelse (IASBs föreställningsram, p. 61). En förpliktelse infrias genom att företag lämnar ifrån sig ekonomiska fördelar och på så sätt uppfyller företag motpartens anspråk. Detta kan till exempel ske genom att företag betalar med likvida medel eller utför tjänster (IASBs föreställningsram, p. 62). Inträffad händelse betyder att en skuld uppstår på grund av en transaktion eller någon annan händelse. Detta betyder att något har inträffat som bidrar till att företaget har en förpliktelse som den inte kan frångå (Marton m.fl.,

2010). Exempelvis medför erhållandet av ett banklån en skyldighet att återbetala den (IASBs föreställningsram, p. 63).

3.2 Intressentgrupper och ekonomiska/politiska konsekvenser

Den omfattande uppmärksamheten på processen för att ta fram redovisningsstandarder grundas i att många redovisningsstandarder påverkar ekonomin i samhället. Redovisningsstandarder kan här till få olika effekter på olika intressentgrupper i samhället. Bland effekterna finns att en ny redovisningsstandard kan påverka ett företags aktiepris och hur enskild aktie värderas (Schroeder m.fl., 2005). Således kan en ny redovisningsstandard och dess tillämpning påverka informationen som företag redovisar till sina intressenter, och hur intressenterna värderar denna information. Exempelvis kan en ny utgiven standard innebära att kassaflödet som företag redovisar påverkas (Scott, 1997). Även en justering i hur posterna i de finansiella rapporterna redovisas kan påverka användarna av redovisningen. Scott nämner att en förändring i hur avskrivning sker påverka inte kassaflödet, men kan få effekter för hur redovisningen sker i rapporten över totalresultat. Som Hartwig (2008) redogör kan införandet av en ny redovisningsstandard få påverkan på befintliga kontrakt, på utarbetade bonus- och lönesystem, kostnader för redovisning och revision, samt påverkan på skatter och kapitalkostnader.

Enligt Schroeder m.fl., (2005) är en utgiven standard ett resultat av en politisk process. För att få med sig allmänhetens acceptans i beslutsfattar processen menar Gerboth (1973) att det kritiska i processen inte är tekniska frågeställningar utan politiska, där det inte gäller att hitta rätt svar utan i att kunna kompromissa. En teori vid namn "economic group of regulation" antar att olika intressentgrupper, som står i konflikt med varandra, formas för att bedriva påtryckning på normgivare för att få igenom lagstiftning eller normgivning som främjar den enskilda intressegruppens gemensamma mål eller intressen. Detta även om gruppens specifika intressen skulle missgynna en annan intressentgrupp. Denna teori utgår ifrån att intressentgruppernas privata intressen står över det allmänna intresset i samhället vid lagstiftningsprocessen. Genom att framföra intressentgruppens gemensamma åsikter i stor skala hoppas de olika intressentgrupperna kunna influera normgivarna (Deegan & Unerman, 2006).

Enligt Zeff (1978) möter normgivarna ett dilemma eftersom de vill framhäva sig som trovärdiga genom att utveckla redovisningsstandarder som baseras på redovisningsteorier men samtidigt finns standarder som avviker ifrån dessa teorier på grund av extern påverkan. Då standarder bygger på avvägning mellan vagt definierade begrepp såsom tillförlitlighet och relevans bidrar detta till att intressenter har möjligheten att utveckla argument som är fördelaktigt för denne. Således måste normgivarna både ta hänsyn till de teoretiska aspekterna av redovisningen som den politiska processen eftersom det saknas klara riktlinjer.

3.3 IAS 17 leasingavtal

Enligt IAS 17, p. 4 definieras ett leasingavtal som:

”Ett avtal enligt vilket en leasegivare enligt avtalade villkor under en avtalad period ger en leasetagare rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalningar”.

Leasingavtal kan antingen klassificeras som finansiell eller operationell beroende på om de ekonomiska risker och fördelar rörande det leasade objektet övergått i all väsentlighet från leasegivaren till leasetagaren (IAS 17, p. 4). Om riskerna och fördelarna med det leasade objektet övergått till leasetagaren i all väsentlighet betraktas leasingavtalet som finansiellt, i annat fall kommer leasingavtalet att betraktas som operationellt (IAS 17, p. 8). Vidare ger IAS 17 p. 10 och 11 vägledning angående situationer när ett leasingavtal ska betraktas som finansiell, exempelvis att äganderätten för en tillgång överförs till leasetagaren när leasingavtalet löper ut eller att leasetagaren har möjlighet att förlänga leasingavtalet om denne betalar en avgift som är väsentligt lägre än en marknadsmässig avgift.

Om leasetagaren klassificerar ett leasingavtal som finansiellt så ska denne redovisa tillgångar och skulder i rapporten över finansiell ställning (IAS 17, p. 20). När dessa tillgångar och skulder värderas för första gången ska leasetagaren tillämpa verkliga värdet eller nuvärdet av minimileaseavgiften. Vidare ska diskonteringsräntan som används för att beräkna nuvärdet av minimileaseavgiften baseras på den implicita räntan om denne är känd, annars används den marginella låneräntan som leasetagaren har (IAS 17, p. 20). När leasegivaren redovisar ett leasingavtal som finansiell ska denne redovisas en fordran, det vill säga en tillgång, i rapporten över finansiell ställning (IAS 17, p. 36). Detta på grund av att de ekonomiska riskerna och fördelarna med den leasade objektet i all väsentlighet har överförts till leasetagaren (IAS 17, p. 37).

Om leasetagaren klassificerar ett leasingavtal som operationell så ska leaseavgiften redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden om inte en annan systematiskt metod bättre speglar den ekonomiska nyttan över tiden (IAS 17, p. 33). Vidare ska leasetagaren lämna upplysningar om det operationella leasingavtalet, såsom en allmän beskrivning av de betydande leasingavtal som ingåtts (IAS 17, p. 35). När det gäller leasegivaren ska denne redovisa tillgångar för de operationella leasingavtalen som ingåtts (IAS 17, p. 49). Därutöver ska leasingintäkten redovisas linjärt över leasingavtalets löptid om inte ett annat systematiskt sätt bättre speglar den ekonomiska fördelarna rörande objektet (IAS 17, p. 50). När det gäller kostnaderna för leasingavtalet som hör ihop med leasingintäkten så redovisas de när de uppstår. Kostnader avseende avskrivningar för de redovisade tillgångarna redovisas dock enligt IAS 16 som gäller för materiella anläggningstillgångar eller IAS 38 som gäller för immateriella anläggningstillgångar (IAS 17, p. 51).

Slutligen kan leasegivaren och leasetagaren ingå i en så kallad ”sale and leaseback” transaktion. Det innebär att en tillgång säljs som sedan leasas tillbaka till säljaren. En sale and leaseback transaktion klassificeras antingen som operationell eller finansiell (IAS 17, p. 58). Om en sale and leaseback transaktion klassificeras som finansiell så behandlas transaktionen som om leasegivaren ger leasetagaren ett lån med leasingobjektet som säkerhet. Således kommer den leasade tillgången finnas kvar i leasetagarens balansräkning eftersom risker och

fördelar med tillgången inte har övergått till leasegivaren (Marton m.fl., 2010). Detta medför att om försäljningspriset överstiger det redovisade värdet av leasingobjektet för leasetagaren ska inte detta belopp redovisas som en vinst, i stället periodiseras den över leasingperioden (IAS 17, p. 60). Om en sale and leaseback transaktion klassificeras som operationell behandlas transaktionen som om leasetagaren sålt leasingobjektet till leasegivaren. I detta fall kommer den leasade tillgången att redovisas i leasegivarens balansräkning eftersom risker och fördelar med den leasade tillgången övergått till leasegivaren (Marton m.fl., 2010). Enligt IAS 17, p. 61 ska operationella leasingavtal som exempelvis baseras på det verkliga värdet redovisa vinster och förluster som uppstår vid försäljningen under försäljningsperioden.

3.4 Utkastet ED/2010/9 om leasingredovisning

Nedan ska författarna redogöra den kritik som framförts till IASB angående nuvarande standard, utkastets förslag till leasingredovisning och slutligen utkastets frågor som ska undersökas i denna studie.

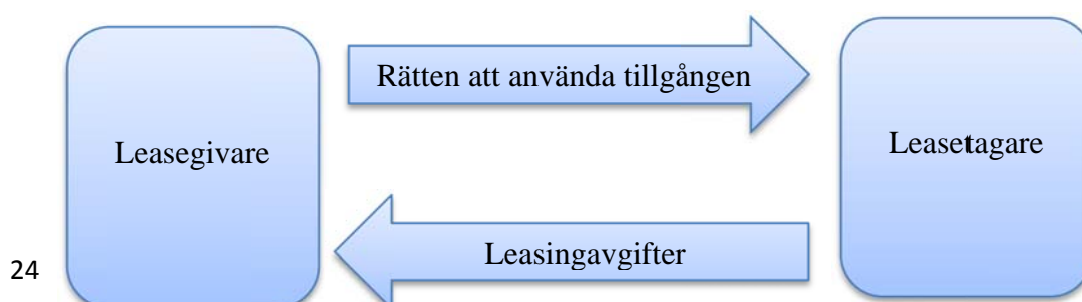
3.4.1 Kritik mot IAS 17

Enligt utkastet anser IASB att redovisning av leasingavtal ska ge användarna en fullständig och komplett bild av leasing transaktioner eftersom den upplevs vara en viktig finansieringsform för företag. Emellertid har IASB upplevt kritik från allmänheten angående den nuvarande leasing standarden (IAS 17). Anledningen till detta är att allmänheten anser att IAS 17 inte ger en rättvisande bild av företags redovisning eftersom företag kan antingen redovisa leasing transaktioner som operationella eller finansiella. Dessutom anses tillgångar och skulder inte uppfylla föreställningsramens definition på dessa eftersom ingen hänsyn tas till rättigheter och skyldigheter som parter i ett leasingavtal har. Vidare minskar jämförbarheten mellan företag på grund av att leasingavtal klassificeras antingen som operationell eller finansiell. Detta medför i sin tur att användarna av redovisningen måste uppskatta tillgångar och skulder för operationell leasing då dessa inte redovisas. Trots att kritiken är främst riktad mot redovisning av operationell leasing anser IASB att även redovisningen av finansiell leasing måste ändras för ett uppnå en mer konsekvent redovisning (ED/2010/9).

3.4.2 Utkastets förslag till leasingredovisning

Förslagen som lämnas av IASB i utkastet om leasingredovisning har sin grund i att leasetagaren och leasegivaren ska tillämpa den så kallade "right-of-use" modellen för redovisning av samtliga leasingavtal. Emellertid undantas exempelvis immateriella- och biologiska tillgångar (ED/2010/9). Bilden nedan illustrerar relationen mellan leasegivaren och leasetagaren enligt right-of use modellen.

Figur 4. Right-of-use modellen (källa: egen)

Enligt Right-of-use modellen ska leasetagaren redovisa skulder och tillgångar eftersom denne har leasingavgifter som ger upphov till skulder samt har rätten att använda den leasade tillgången (ED/2010/9, p. 10). Vidare ska leasetagaren värdera sina skulder genom att beräkna nuvärdet av leasingavgifterna samt tillämpa en diskonteringsränta som motsvarar den räntan som leasegivaren belastar leasetagaren med (implicit ränta), om den kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. Om det inte går att bestämma den nämnda räntan ska den marginella låneräntan tillämpas i stället (ED/2010/9, p. 12). Enligt ED/2010/9, p. 12 ska tillgångar värderas till det belopp som motsvarar skulderna samt eventuella direkta utgifter som uppstod när leasingavtalet ingicks.

När det gäller leasegivaren finns det två alternativ för att redovisa ett leasingavtal. (1) Har leasegivaren riskerna och fördelarna med det leasade objektet ska denne redovisa en tillgång och en skuld (ED/2010/9, p. 30). Således ska tillgången spegla rätten att erhålla leasingbetalningar från leasetagaren samt att skulden ska motsvara leasegivarens skyldighet att leverera den leasade tillgången till leasetagaren under leasingperioden (KPMG, 2010). (2) Om leasegivaren inte har riskerna och fördelarna med den leasade objektet ska denne redovisa en tillgång som motsvarar rätten att erhålla leasingbetalningar från leasetagaren. Emellertid ska den del av tillgångens värde som motsvarar leasetagarens rätt att använda tillgången under leasingperioden exkluderas. Resterande del av tillgångens värde som motsvarar leasegivarens rätt till den leasade tillgången vid leasingperiodens slut ska redovisas som en så kallad "residual asset", residual tillgång, (ED/2010/9, p. 46). Om leasegivaren tillämpar alternativ 1 ska tillgången värderas genom att beräkna nuvärdet av leasingavgifterna samt tillämpa en diskonteringsränta som motsvarar den räntan som leasegivaren belastar leasetagaren med (implicit ränta eller marginell låneräntan). Dessutom ska eventuella direkta utgifter som uppstod när leasingavtalet ingicks ingå i värdet av tillgången (ED/2010/9, p. 33). När det gäller skulden ska den värderas till det belopp som leasingbetalningar uppgår till (ED/2010/9, p. 33). När leasegivaren redovisar ett leasingavtal enligt alternativ 2 ska denne värdera inbetalningarna från leasingavtalet genom att beräkna nuvärdet av dessa samt tillämpa en diskonteringsränta som motsvarar den implicita räntan eller den marginella låneräntan. När det gäller residual tillgången så ska den värderas genom att beräkna kvoten mellan verkliga värdet på leasingbetalningarna och verkliga värdet på den leasade tillgången. Genom att multiplicera kvoten med värdet på tillgången som leasas erhålls värdet för den del av tillgången som inte ska redovisas, resterande del av värdet på tillgången motsvarar residual tillgången (ED/2010/9, p. 49 och 50).

När leasegivaren och leasetagaren värderar sina tillgångar och skulder genom att beräkna nuvärdet av de erhållna betalningar och leasingavgifter ska de bestämma leasingperioden med utgångspunkt från den längsta möjliga leasingperioden som är mest sannolik att inträffa, med hänsyn till möjligheter att förlänga eller säga upp leasingavtalet (ED/2010/9, p. 13, 34 och 51). I samband med fastställandet av leasingperioden ska leasetagaren och leasegivaren bland annat beakta villkorade leasingavgifter i sina beräkningar (ED/2010/9, p. 14, 35 och 52).

När det finns tillgänglig fakta eller omständigheter som tyder på att det kan förekomma värdemässiga förändringar i tillgångar och skulder som leasegivaren och leasetagaren redovisar ska dessa omvärderas. Exempelvis att det har inträffat en förändring i den uppskattade leasingperioden och/eller i de villkorade leasingavgifter som medför att värdet på tillgångar och skulder inte längre kan motiveras (ED/2010/9, p. 17, 39 och 56).

Ett annat förslag som lämnas i utkastet är förenklade redovisningskrav för leasingavtal som löper under högst 12 månader. För en leasetagare innebär detta exempelvis att leasingavgifter inte behöver diskonteras när tillgångar och skulder värderas (ED/2010/9, p. 64). När det gäller leasegivaren så behöver denne bland annat inte redovisa några tillgångar och skulder (ED/2010/9, p. 65).

För att en transaktion ska beaktas som en sale and leaseback måste en försäljning ägt rum av en tillgång. Det innebär om ett avtal motsvarar en försäljning (sale) av en tillgång anses en leaseback även möta definitionen av leasing, i stället för att betraktas som köp av en tillgång (ED/2010/9). Om det nämnda förhållandet föreligger ska transaktionen av en sale and leaseback redovisas enligt vad som gäller för leasetagaren och leasegivaren (ED/2010/9, p. 67 och 68), se ovan. För att kunna avgöra om en försäljning har inträffat ska ett antal kriterier vara uppfyllda (ED/2010/9, p. 67-68). Således ska vid slutet av leasingperioden det företag som överlåter tillgången till en annan överföra rätten att kontrollera den samt stor del av risker och fördelar med tillgången, denna bedömning ska göras vid början av avtalet och inte vid slutet av den. När bedömningen görs ska alla relevant omständigheter och fakta beaktas, såsom att äganderätten automatiskt överförs vid slutet av avtalsperioden eller att avtalet innehåller så kallad "bargain purchase option". Bargain purchase option innebär att möjligheten ges i ett avtal att köpa en tillgång till ett pris som är betydligt lägre än det verkliga värdet av tillgången vid den tidpunkt när denna möjlighet kan utnyttjas. Eftersom priset på tillgången är betydligt lägre än det verkliga värdet på den antas det att denna möjlighet kommer att utnyttjas vilket medför att transaktionen behandlas som om ett företag överlåter äganderätten av tillgången till en annan. Om de nämnda förhållanden inte föreligger, det vill säga att ingen försäljning anses ägt rum, ska den parten som överlåter en tillgång till en annan redovisa transaktionen som en tillgång samt en finansiell skuld. Den part som mottar tillgången ska dock redovisa en fordran för de belopp som betalas ut.

Ett annat förslag som lämnas i utkastet om leasingredovisning är att upplysningar ska lämnas angående (a) belopp som redovisas i den finansiella rapporten som uppstår på grund av leasingavtal samt (b) beskriva hur leasingavtalet kan påverka de redovisade beloppen, tidpunkt och osäkerheter kring företagets framtida kassaflöden (ED/2010/9, p.70). När det gäller beloppen som redovisas, se (a), ska det bland annat lämnas upplysningar om en allmän beskrivning av leasingavtalen och bedömningar som ligger till grund för de villkorade leasingavgifter som redovisas (ED/2010/9, p.73). När det gäller upplysningar enligt (b) ovan ska företag upplysa om antaganden och bedömningar samt förändringar i dessa i förhållande till möjligheter att förlänga leasingavtal, villkorade leasingavgifter och diskonteringsräntor som tillämpats för att beräkna nuvärdet av leasing betalningar etc. (ED/2010/9, p.83).

3.4.3 Utkastets frågeställning och förslag till definitionen av leasingavtal, Q4

Enligt ED/2010/9 definieras ett leasingavtal som ett avtal som överlåter rätten att använda en specifik tillgång eller tillgångar, under en period, i utbyte mot ersättning. Frågans som intressenter uppmuntras besvara angående definitionen av leasingavtal uttrycks i enlighet med ED/2010/9 som:

Q4 *“Do you agree that a lease is defined appropriately? Why or why not? If not, what alternative definition would you propose and why?”*

För att kunna avgöra om ett avtal utgör ett leasingavtal ska företag bedöma om avtalets innehåll innefattar följande två kriterier, (a) huruvida uppfyllandet av ett avtal är beroende av tillhandahållandet av en specifik tillgång/tillgångar samt att (b) avtalet överför rätten att kontrollera en specifik tillgång under en överenskommen tidsperiod (ED/2010/9, p. B1). När det gäller det första kriteriet (a) ska hänsyn tas till om avtalet implicit eller explicit definierar tillgången/tillgångarna som leasetagaren tar del av. Ett avtal anses vara implicit definierat om det inte är möjligt för leasegivaren att leverera ett substitut till den leasade tillgången under leasingperioden eller om leasegivaren kan byta ut den leasade tillgången med en identisk tillgång men gör det sällan i praktiken. Exempelvis om ett flygplan leasas och leasegivaren inte kan byta ut den med en likadan flygplan efter att avtalet ingåtts eftersom leasetagaren har gjort omfattande förändringar i den (ED/2010/9, p. B2). På grund av att avtalet inte definierar tillgången som leasas, det vill säga att avtalet är implicit utgör den därmed inte ett leasingavtal. Vidare kan ett avtal ge möjligheten att byta ut en leasad tillgång mot en liknad tillgång efter att avtalet ingåtts, i dessa fall anses inte avtalet utgöra ett leasingavtal eftersom den inte specificerar tillgången (ED/2010/9, p. B3). Enligt det andra kriteriet (b) anses ett företag ha rätten att använda en tillgång om avtalet överlåter rätten att kontrollera tillgången under den period som den leasas ut. Om till exempel ett företag har förmågan eller rätten att fysik kontrollera tillgången och en betydande del av dess output eller nytta, så anses kontrollkravet vara uppfyllt (ED/2010/9, p. B4).

3.4.4 Utkastets frågeställning och förslag till värdering av leasingavtal, Q8

Enligt utkastets förslag ska leasegivaren och leasetagaren värdera sina tillgångar och skulder, som uppstår på grund av leasingavtal, genom att till exempel beakta leasingperioden (ED/2010/9). Leasingperioden bestäms genom att beakta den längsta möjliga leasingperiod som är mest sannolik att inträffa, med hänsyn till möjligheter att förlänga eller säga upp leasingavtalet. Frågans som intressenter uppmuntras besvara angående värdering av leasingavtal uttrycks enlighet ED/2010/9 som:

Q8 *“Do you agree that a lessee or a lessor should determine the lease term as the longest possible term that is more likely than not to occur taking into account the effect of any options to extend or terminate the lease? Why or why not? If not, how do you propose that a lessee or a lessor should determine the lease term and why?”*

Utkastets förslag innebär att när företag fastställer leasingperioden så ska de beakta alla möjliga implicita och explicita optioner samt effekter av gällande lagstiftning (ED/2010/9, p. B16). Härtill ska företag uppskatta leasingperioden genom att beakta sannolikheten för olika

utfall av möjligheten att förlänga leasingavtalet. När de olika utfall bestäms ska företag ta hänsyn olika faktorer, såsom avtalsmässiga villkor som kan medföra att leasetagaren förlänger eller inte förlänger leasingavtalet och leasetagarens intentioner (ED/2010/9, p. B17 och B18). Vid varje bokslutstillfälle ska leasegivaren och leasetagaren ompröva utfallen som anses vara mer sannolik att inträffa baserat på nya omständigheter som tillkommit eller ny fakta. Detta på grund av att de nya omständigheterna eller faktan kommer att påverka leasing betalningar eller leasingavgifterna som medför att de förändras jämfört med förgående period. Eftersom leasegivaren och leasetagaren inte har tillgång till samma information kan det förekomma att de fatta olika beslut angående de mest sannolika utfallen (ED/2010/9, p. B20).

3.4.5 Utkastets frågeställning och förslag till kostnaden/nyttan av leasingredovisning, Q17

Enligt ED/2010/9, p. BC200 anser IASB att målet med redovisningen är att förse användarna av redovisningen med information som är användbar angående företags finansiella ställning samt förändringar i denna för att de ska kunna fatta beslut. För att kunna uppnå detta mål stävar IASB efter att se till att standarden möter användarnas behov av information samt att den totala nytta av att ta fram informationen överstiger den totala kostnaden för att framställa den. Trots att kostnaden för att implementera standarden inte är jämt fördelat mellan företag så kommer användarna att få uppleva nytta av förbättringarna i den finansiella rapporteringen, vilket i sin tur underlättar kapitalmarknadens funktion samt medför en effektivare resursfördelning i ekonomin. Frågans som intressenter uppmuntras besvara angående kostnad/nytta uttrycks enligt ED/2010/9 som:

Q17 *“Paragraphs BC200–BC205 set out the boards’ assessment of the costs and benefits of the proposed requirements. Do you agree with the boards’ assessment that the benefits of the proposals would outweigh the costs? Why or why not?”*

I samband med att standarden utvecklades har IASB tagit hänsyn till bland annat företagens kostnader för att implementera standarden samt nyttan av att användarna fattar bättre beslut på grund av att den finansiella rapporteringen förbättras, i deras bedömning av kostnader/nytta (ED/2010/9, p. BC201). Enligt ED/2010/9, p. 202 är målet med förslaget till standarden att leasegivaren och leasetagaren ska rapportera information som är relevant och som ger en rättvisande bild av redovisningen. I samband med detta har IASB tagit hänsyn till kostnaderna för att implementera standarden löpande samt synpunkter från bland annat användarna och revisorer. Detta har varit till hjälp för IASB när de utvärderade de relativa kostnaderna och nyttan av förslaget. Trots att majoriteten av intressenterna har en positiv ställning till förslaget har vissa företag inom detaljbranschen varit skeptiska till förslaget eftersom de anser att den administrativa bördan, och därmed kostnaden, kommer att vara större än nyttan. De specifika områden som anses bidra till stora kostnader är exempelvis att ompröva de villkorade leasingavgifter löpande samt möjligheten att förlänga eller avsluta ett leasingavtal, speciellt för företag med stor leasing portföljer (ED/2010/9, p. BC203). När det gäller de intressenter som har en positiv ställning inför förslaget anser de att informationen ökar jämförbarhetens mellan företag eftersom användarna inte behöver uppskatta effekten av de operationella leasingavtalen samt att förslaget bidrar till att informationen blir mer användbar (ED/2010/9, p. BC204). Mot bakgrund av de erhållna synpunkterna från intressenterna rörande utkastets förslag anser IASB att nyttan av förslaget överväger dess kostnader (ED/2010/9, p. BC205).

3.5 Tidigare forskning

Denna del av kapitel 3 ska redogöra tidigare forskning som berör effekterna av förslaget till leasingredovisning, åsikter och argument rörande leasingredovisning samt andra redovisningsförslag.

3.5.1 Forskning om förändringen i leasingredovisning och dess effekter

Enligt forskningsartikeln som författades av Grossman & Grossman (2010) kommer företag i bland annat läkemedelsbranschen att påverkas negativt av förslaget till leasingredovisning. Exempelvis uppskattas skulderna öka med ca 81 %, eftersom skulder kommer att redovisas för leasingavtal som klassificeras som operationella enligt nuvarande standard. Därtill har det framförts en del kritik om förslaget som syftar på att kostnaderna för att implementera förslaget kommer att överväga nyttan av den. Först och främst kommer leasingbolag att påverkas negativt eftersom företag kan komma att undvika att leasa tillgångar, på grund av att regelverket är komplext, trots att det kan vara fördelaktigt att leasa tillgångar. Dessutom kommer företag att få det svårt att låna kapital eftersom skulder i balansräkningen kommer att öka vilket i sin tur påverkar nyckeltalen som ligger till grund för kreditvillkoren som ställs av banker (Grossman & Grossman, 2010). Enligt Silva m.fl. (2008) kommer förslaget till leasingredovisning att medföra stora effekter på företags balansräkning, speciellt för företag som är verksamma inom detaljbranschen. Silva m.fl. menar att skuldsättningsgraden förväntas öka med ca 75 %. Emellertid anser Silva m.fl. att företag kommer genom olika åtgärden försöka motverka de negativa effekterna som förslaget kan medföra, såsom volatilitet i balansräkningen som ger intrycket om att det föreligger hög finansiell risk. Marriott & Marriott (2010) anser att redovisning enligt IAS 17 leder till att jämförbarheten minskar mellan företag eftersom leasingavtal klassificeras antingen som operationell eller finansiell. Samtidigt menar Marriott & Marriott att förslaget till leasingredovisning är mycket komplext och på grund av detta kan företag välja att köpa tillgångar istället för att leasa dem. Detta kommer i sin tur innebära förödande konsekvenser för leasingbranschen. Goodacre (2003) menar att företag kommer att köpa tillgångar istället för att leasa dem eftersom företagens skulder kommer att öka vilket kan påverka dess relation med investerare och andra intressenter. Dessutom finns det en risk med att företag, som väljer att leasa tillgångar, kommer att förhandla om kortare leasingperioder som förnyas löpande vid leasingavtalets slut för att minska effekten av leasingavtalets påverkan på balansräkningen. Även en äldre studie som Goodacre m.fl. (2001) genomförde tyder på att det kan finnas incitament bland företag att förhandla om kortare leasingperioder. Vidare förväntas detaljhandeln att vara en av de branscher som kommer att påverkas mest av förändringen av leasingredovisningen på grund av att de har en stor mängd leasingavtal som klassificeras som operationell (Goodacre, 2003).

3.5.2 Forskning kring remissinstansers argument och åsikter rörande leasingredovisning

Beattie m.fl. (2006) genomförde en undersökning angående olika grupper av remissinstanser åsikter och argument kring diskussions papperet om leasingredovisning². Enligt studien ansåg användarna och företag att den nuvarande standard har många brister, såsom att likande transaktioner redovisas olika då de klassificeras antingen som operationella eller finansiella. Vidare var användarna positiva inför förslaget om leasingredovisningen medan företag inte höll med och tyckte att nuvarande standard skulle behållas. De områden som företagen inte höll med om var exempelvis att redovisa villkorade leasingavgifter samt att leasetagaren ska redovisa alla tillgångar och skulder sin balansräkning. Huvuddelen av argumenten från företagen grundades på kostnad/nyttan av förslaget och dess funktion vilket enligt Beattie m.fl. är förståeligt då företagen får bära kostnaderna medan användarna får uppleva nytta genom att informationen som företagen redovisar förbättras. Vidare analyserade Beattie m.fl. vilka faktorer som låg till grund för argumenten som framfördes. Detta resulterade i att företag har en tendens att utgå ifrån ekonomiska effekter av förslaget, såsom att de blir tvungna att omförhandla de lånevillkoren som ställs av banker samt höga administrativa kostnader. Vidare ansåg företagen att förslaget kan medföra att leasing blir minde attraktivt som finansieringsform. Forskningsartikeln som publicerades av Goodacre m.fl. (2001) som undersökte samma företeelse som Beattie m.fl. (2006) kom fram till att företag och användare var skeptiska till nuvarande standard samt att användarna var positiva rörande diskussions papprets förslag medan företag var emot. Argumenten som företagen framförde berörde främst kostnad/nyttan av förslaget, som till exempel höga kostnader för implementering och redovisning samt att nyttan av förslaget är begränsad för användarna. Vidare menar Goodacre m.fl. att argumenten som framfördes av företagen var grundade i att nuvarande standard, trots sina brister, inte påverkar användarnas beslut medan användarnas argument var motsatsen.

3.5.3 Forskning kring remissinstansers argument och åsikter rörande andra redovisningsförslag

Utöver forskningsartiklarna ovan, som berör leasingredovisning, har det genomförts flera studier som behandlar remissinstanser eller grupper av remissinstanser som argumenterar kring förslag till standarder. Enligt undersökningen som Tutticci m.fl. (1994) genomförde om remissinstanser som argumenterar kring utkastet ED 49 fanns det en tendens bland revisionsbyråer att argumentera till fördel för klienter (det vill säga företag) då dessa är ekonomiskt beroende av företagen. Även en äldre studie som genomförts av Deegon m.fl. (1990) ger stöd åt att det finns incitament bland revisionsbyråer att argumentera för företagets bästa. Vidare menar Tutticci m.fl. att när remissinstanser var positiv inställda till utkastets förslag så framfördes det inga stödjande argument. Men när de inte höll med utkastets förslag framfördes stödjande argument som huvudsakligen var baserat på föreställningsramens kvalitativa egenskaper. Anledningen till detta enligt Tutticci m.fl. är att argumenten får en högre trovärdighet och acceptans hos normgivarna vilket i sin tur kan förklara varför utkastet inte antogs av normgivarna i slutändan. Till skillnad från Tutticci m.fl. kom Francis (1987), i sin undersökning av diskussions papperet om pensionsredovisning³, fram till att remissinstanser utgick från ekonomiska konsekvenser i sina argument. Exempelvis att

² Diskussions papperet publicerades av G4+1 som är en organisation som består av normgivande organ från olika länder, har dock upplösts i samband med att IASB bildades.

³ Diskussions papperet publicerades av FASB.

skuldsättningen skulle öka vilket påverkar företags lånevillkor med banker och därmed resultera i ökade räntekostnader. Vidare anser Francis att de starka argumenten bidrog till att normgivarna omarbetade förslaget i diskussions papperet. En annan studie som undersökte denna företeelse är Hartwigs (2008) avhandling som analyserade vilka stödjande argument som olika grupper av remissinstanser använder när de kommenterade utkastet ED 3 om rörelseförvärv⁴. Resultatet i studien blev att företag har en tendens att argumentera med hänsyn till ekonomiska konsekvenser av utkastet. Vidare menar Hartwig att företag inte var helt ärliga i sina argument när de var emot utkastets förslag, eftersom de utgick ifrån föreställningsramens kvalitativa egenskaper såsom kostnad/nytta istället för de ekonomiska effekter av förslaget i utkastet. Anledningen till detta, enligt Hartwig, är att det finns större möjligheter att påverka utfallet av utkastet när företag framför argument som är baserade på föreställningsramens kvalitativa egenskaper då IASBs utkast bygger på dessa.

⁴ Utkastet publicerades av IASB.

4. Empiri

Detta avsnitt ska presentera resultatet från den kvantitativa undersökningen via tabeller och diagram vad gäller remissinstanser som svarat på frågorna Q4, Q8 och Q17. Slutligen ska remissinstansernas stödjande argumenten beskrivas via en kvalitativ textanalys som innebär att ett antal remissvar väljs ut från urvalet som undersöks, baserat på de stödjande argument som är mest förekommande, och redogörs i detalj.

4.1 Urvalets remissinstanser och svarsfrekvenser

Tabell 1 nedan visar fördelningen, av studiens urval av remissvar hämtat från ED/2010/9, mellan de tre grupper av remissinstanser med hänsyn till utkastets tre frågeställningar som undersöks i studien samt de remissinstanser som inte svarat på de tre frågorna i utkastet.

Tabell 1

Remissinstans	Frågor				
	Definition	Kostnad/nytta	Värdering	Ej svarat	Totalt
Användare	58	55	66	19	198
Producenter	97	142	180	51	470
Övriga	7	9	13	19	48
Totalt	162	206	259	89	716

Av tabell 1 ovan framgår att fördelningen mellan de olika remissinstanserna består av 65 % (470/716) producenter, 28 % (198/716) användare och 7 % (48/716) övriga. Bland dessa remissinstanser är svarsfrekvensen på studiens tre frågeställningar rörande antingen definitionen på leasing, värderingen på leasing eller kostnads/nytta 88 % (627/716). Således innebär detta att 12 % (89/716) av remissinstanserna inte har svarat på någon av de tre frågorna.

Inom urvalsgruppen producenter fördelas svarsfrekvensen på remissvaren i urvalet med 38 % (180/470) som har svarat på frågan om värdering, 30 % (142/470) som har svarat på frågan rörande kostnad/nytta, 21 % (97/470) som har svarat på frågan om definition och resterande 11 % (51/470) som ej har svarat på någon av de frågor som ingår i studien. Inom urvalsgruppen användare är svarsfrekvensen 33 % (66/198) som har svarat på frågan om värdering, 29 % (58/198) som har svarat på definition, 28 % (55/198) som har svarat på kostnad/nytta och 10 % (19/198) som ej har svarat på frågorna i studien. Fördelningen av svarsfrekvensen för remissinstansen övriga som ej har svarat på frågorna i studien är 39 % (19/48), 27 % (13/48) som har svarat på värdering, 19 % (9/48) som har svarat på kostnad/nytta och 15 % (7/48) som har svarat på definition.

4.2 Remissinstansernas stödjande argument

Denna del av kapitel 4 ska via tabeller presentera de stödjande argument samt åsikter som remissinstanserna producenter och användare framför när de tar ställning till utkastets tre frågor som berör förslag till definition, värdering och kostnad/nyttan av leasing.

4.2.1 Remissinstansernas svarsfrekvens och ställningstagande rörande definition, Q4

Tabell 2 nedan åskådliggör svarsfrekvensen vad gäller stödjande argument som de tre remissinstansgrupper, användare, producenter och övriga, framfört rörande frågan i utkastet som berör definition. Förkortningarna nedan under rubriken argument visar de specifika stödjande argument som remissinstanser framfört, i de fall när det förekommer ett plus tecken så innebär detta att remissinstanserna har framfört flera stödjande argument. Följande förkortningar nedan som framgår i tabellen innebär att de stödjande argumenten har sin grund i:

E	Ekonomiska/politiska konsekvenser av förslaget i utkastet
Ö	Övriga stödjande argument
N	Nytta/kostnads aspekter av förslaget i utkastet
M	Mål
I	Inga kommentarer
F	Föreställningsramen

Tabell 2 visar dessutom vilka åsikter som de tre remissinstansgrupper har rörande Q4, det vill säga ja eller nej.

Tabell 2

Argument	Remissinstanser						Totalt
	Användare		Producent		Övriga		
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	
E			1				1
E + Ö				1			1
F	1	9	4	9	1	2	26
F + E		1	1	3			5
F + E + M				1			1
F + M	1						1
F + Ö		3	1	3			7
F + Ö				1			1
F + Ö		1					1
I	14	4	26	2	3		49
M	1	2		11			14
M + Ö				2			2
N				1			1
Ö	10	11	9	20		1	51
Ö				1			1
Totalt	27	31	42	55	4	3	162

I studiens urval över remissvaren som berör frågan definition är svarsfrekvensen hos remissinstanserna 23 % (162/716), se tabell 1. I denna grupp är fördelningen mellan remissinstanser som har en negativ respektive positiv åsikt till definitionen fördelad med 55 % (89/162) som är negativa och 45 % (73/162) som är positiva.

Av andelen användare som har svarat på frågan om definition är 53 % (31/58) negativa till förslaget och 47 % (27/58) positiva. Av andelen producenter som har svarat på frågan är fördelningen 57 % (55/97) som är negativa och 43 % (42/97) som är positiva. Av andelen övriga är 43 % (3/7) negativa och 57 % (4/7) positiva, se Tabell 2.

Stor del av remissinstanserna som är positiva till förslagen definition av leasing framför inga stödjande argument, vilket är fallet i 59 % (43/73) av de remissvar som har en positiv åsikt. Vidare framförs argumentet övrigt till 26 % (19/73). Stor del av remissvaren som är negativa till förslaget om definition av leasing framför argumentet övrigt till 37 % (33/89) och föreställningsramen till 22 % (20/89), samt till föreställningsramen i kombination med annat argument med 15 % (13/89).

4.2.2 Remissinstansernas svarsfrekvens och ställningstagande rörande värdering, Q8

Tabell 3 nedan illustrerar svarsfrekvensen för remissinstansgrupperna i förhållande till utkastets fråga om värdering. Härtill visar tabellen även de specifika stödjande argument och åsikter som remissinstanserna framfört, se avsnitt 4.2.1 för förklaring på förkortningar angående argumenten som framgår i tabell 3.

Tabell 3

Argument	Remissinstanser						Totalt
	Användare		Producent		Övriga		
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	
E	1	1		5		1	8
E + Ö		4		5			9
F	1	26	2	60		1	90
F				1			1
F + E		2	1	8			11
F + E + Ö				2			2
F + M		2		2			4
F + Ö	1	12		35			48
F + Ö + M				3			3
F + Ö + M				1			1
I	1	1	1	2	1		6
M	1			3			4
M + Ö		2		2			4
N				3			3
Ö	3	8	2	42		10	65
Totalt	8	58	6	174	1	12	259

I studiens urval över remissvaren som berör värdering är svarsfrekvensen hos remissinstanserna 36 % (259/716), se tabell 1. I denna grupp är fördelningen mellan remissinstanser som har en negativ respektive positiv åsikt till värdering 94 % (244/259) som är negativa och 6 % (15/259) som är positiva.

Av andelen användare som har svarat på frågan om värdering är 88 % (58/66) negativa till förslaget och 12 % (8/66) är positiva. Av andelen producenter är fördelningen 97 % (174/180) som är negativa och 3 % (6/180) som är positiva. Av andelen övriga är 92 % (12/13) negativa till förslaget och 8 % (1/12) är positiva, se tabell 3.

Vad gäller de remissvar som har en negativ åsikt till utkastets förslag till värdering hänvisar större delen, det vill säga 36 % (88/244) till föreställningsramen i sina stödjande argument, samt till föreställningsramen i kombination med annat argument till 27 % (67/244). Vidare fördelas de stödjande argumenten till övrigt med 25 % (60/244). Se diagram 3.

4.2.3 Remissinstansernas svarsfrekvens och ställningstagande rörande nytta/kostnad, Q17

Tabell 4 nedan visar svarsfrekvensen för de tre remissinstansgrupper vad gäller åsikter och stödande argument som framförts när de tagit ställning till utkastets fråga om kostnad/nytta av förslaget.

Tabell 4

Argument	Remissinstanser						Totalt
	Användare		Producent		Övriga		
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	
E	1	22	3	52		4	82
E + M		2		5			7
E + Ö		4		18			22
E + Ö				1			1
F	2	4		16			22
F + E		2	1	17		1	21
F + E + Ö				1			1
F + M				2			2
F + Ö		1	1	3			5
F + Ö + M		1		1			2
F + E + Ö		1					1
I	2	1	1	2	1		7
M		1	1	1	1		4
M + Ö		2		2			4
N		1		3			4
Ö	3	5	1	10		2	21
Totalt	8	47	8	134	2	7	206

I studiens urval över remissvaren som berör nytta/kostnad är svarsfrekvensen hos remissinstanserna 29 % (206/716), se tabell 1. I denna grupp är fördelningen mellan remissinstanser som har en negativ respektive positiv åsikt till värderingen 91 % (186/206) som är negativa och 9 % (18/206) som är positiva.

Av andelen användare som har svarat på frågan om nytta/kostnad är 85 % (47/55) negativa till förslaget och 15 % (8/55) positiva. Av andelen producenter är fördelningen 94 % (134/142) som är negativa och 6 % (8/142) som är positiva. Av andelen övriga är fördelningen 78 % (7/9) som är negativa och 22 % (2/9) som är positiva, se tabell 4.

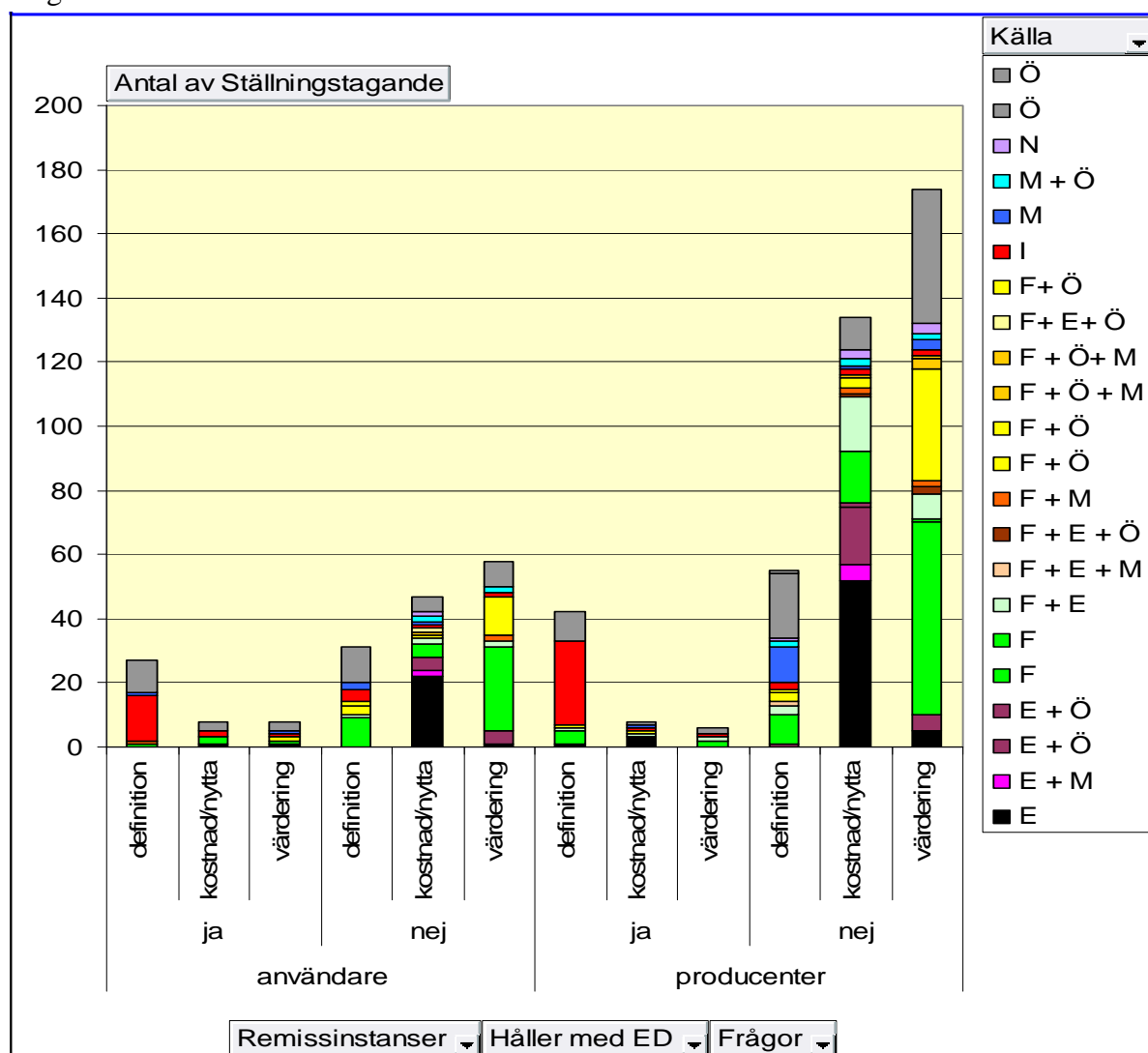
Vad gäller de remissinstanser i urvalet som är negativa till förslaget, det vill säga 91 % (188/206), anger 41 % (78/188) ekonomiska/politiska konsekvenser som argument. Till detta anger 16 % (30/188) ekonomiska/politiska konsekvenser tillsammans med andra argument som mål och övrigt. Föreställningsramen anges till 11 % (20/188) av de remissinstanser som har en negativ åsikt. Diagram 4 illustrerar fördelningen i absoluta tal.

4.2.4 Sammanställning av remissinstansernas åsikter och stödjande argument

Diagram 5 nedan visar en sammanställning av tabell 2, 3 och 4 ovan. Vidare illustrerar diagram 5 åsikterna från remissinstanserna användare och producenter samt fördelningen av stödjande argument som kodats i remissvaren vid positiv respektive negativ åsikter till förslaget utkast gällande definition, kostnad/nytta och värdering. Dessutom ger diagram 5 en överblick över de remissvar som är väsentliga för vidare analys av fördelning av de specifika stödjande argumenten som anges inom respektive område, såsom föreställningsramen, ekonomiska/politiska konsekvenser, samt mål.

Diagram 5 anger att svarsfrekvensen är hög för remissvar från producenter och användare som har en positiv åsikt gällande frågan om definition. Dessutom visar diagrammet att svarsfrekvensen är hög för producenter och användare som har en negativ åsikt vad gäller frågorna om kostnad/nytta samt värdering.

Diagram 5

4.3 Specificering av stödjande argument

I denna del ska de specifika stödjande argument som remissinstanserna framför, det vill säga argument som bygger på föreställningsramen, ekonomiska/politiska konsekvenser och övriga argument, redogöras via diagram.

4.3.1 Stödjande argument hämtade från föreställningsramen

Tabellen nedan illustrerar svarsfrekvensen för de stödjande argument som har sitt ursprung i föreställningsramen, som framförs av användare och producenter som har en negativ åsikt. Dessutom visar tabellen användarnas och producenternas stödjande argument i förhållande till frågorna i utkastet som berör definition, kostnad/nytta och värdering av leasingavtal. Förkortningarna som framgår i tabell nedan innebär:

IOF	Innebörd och form
J	Jämförbarhet
F	Förståelighet
RB	Rättvisande bild
KB	Korrekt bild
MEDIR	Möter ej definitionen i ramverket
Reli	Reliabilitet
Rele	Relevans

Tabell 5

Remissinstanser

# Argument#	Användare#			Producent#			Totalt#
	Definition	Kostnad/nytta	Värdering	Definition	Kostnad/nytta	Värdering	
IOF			2			1	3
J					3	4	7
J+F	1	1	1				3
J+RB					1		1
KB				1	1	1	3
MEDIR						4	4
MEDIR	4		9	6	4	17	40
MEDIR+	1		3			1	5
IOF							
MEDIR+J			2		1	12	15
MEDIR+J+Reli						1	1
MEDIR+Rele+Reli						1	1
MEDIR+ Reli			1				1
MEDIR			1				1
MEDIR				1			1
MEDIR			2				2
Rele				1	1	6	8
Rele+J	1	1	1		1	2	6
Rele+J						1	1
Reli		1	1		1	4	7
Reli+J	1	1	2		2	4	10
RB	1		1		1	1	4
Totalt	9	4	26	9	16	60	124

Tabellen ovan visar att i de fall då remissinstanserna i urvalet har en negativ åsikt till utkastets förslag till definition, värdering eller nytta/kostnad och hänvisar till föreställningsramen hänvisar 57 % (71/124) till definitionen i föreställningsramen. På utkastets förslag om värdering (att leasingperioden ska bestämmas genom att beakta den längsta möjliga leasingperioden som är mest sannolik att inträffa där hänsyn tas till möjligheter att förlänga eller säga upp leasingavtalet) är det huvudsakliga argumentet som remissinstanserna i urvalet ger då de har en negativ åsikt att förslaget inte möter definitionen i ramverket, vilket utgör 58 % (50/86). Vidare hänvisar 35 % (30/86) av remissinstanserna som är negativa till förslaget på värdering till jämförbarhet, dels som ett separat stödjande argument och dels tillsammans med ett annat stödjande argument.

4.3.2 Stödjande argument hämtade från ekonomiska/politiska konsekvenser

Tabellen nedan illustrerar antalet åsikter och stödjande argument som framförs av användare och producenter som inte håller med utkastets förslag angående frågan om kostnad/nytta samt för fram argument som är baserade på förslaget ekonomiska/politiska konsekvenser.

Tabell 6

Argument	Remissinstanser		
	Användare#	Producent#	Totalt#
#	Nej	Nej	
Effekter på kontrakt		1	1
Komplext, effekter på kontrakt, merkostnad redovisning		1	1
Kostnad/nytt	1		1
Merkostnad för redovisning	3	6	9
Merkostnad för redovisning, nytta/kostnad	1		1
Merkostnad för redovisning		1	1
Merkostnad för redovisning	1	1	2
Merkostnad för redovisning, nytta/kostnad		1	1
Merkostnad redovisning	10	23	33
Merkostnad redovisning		2	2
Merkostnad redovisning, effekt på kontrakt, kassaflödeseffekter		1	1
Merkostnad redovisning, effekter på kontrakt	1	2	3
Merkostnad redovisning, kassaflödeseffekter		1	1
Merkostnad redovisning, kostnad/nytta		1	1
Merkostnad redovisning, nytta/kostnad		1	1
Merkostnad redovisning, påverkan på transparens		1	1
Merkostnad redovisning, påverkar resultatet		1	1
Merkostnad redovisning, revision		1	1
Merkostnad redovisning, subjektivt		1	1
Nytta/kostnad	2	4	6
Nytta/kostnad, merkostnad redovisning	1	1	2
Nytta/kostnad, merkostnad redovisning	1		1
Skattepåverkan		1	1
Subjektivt, merkostnad redovisning	1		1
Totalt	22	52	74

Tabellen ovan anger att när remissinstanserna i urvalet har en negativ åsikt till utkastets förslag om nytta/kostnad och utgår ifrån stödjande argument som bygger på ekonomiska/politiska konsekvenser av förslaget hänvisar remissinstanserna till stor del till merkostnad för redovisning som enda argument, 66 % (49/74). Förutom merkostnad för redovisning anger 16 % (12/74) att kostnaden överstiger nyttan.

4.3.3 Stödande argument hämtade från övrigt

Tabellerna nedan illustrerar remissinstanserna producenter och användare som både har en negativ och en positiv åsikt angående utkastets tre frågor och utgår ifrån stödande argument som grundas på övrigt.

Remissinstanser som har en positiv åsikt

Argument	Användare#			Producent#			Totalt#
	Definition	Kostnad/nytta	Värdering	Definition	Kostnad/nytta	Värdering	
Behöver utvecklas mer	1			1			2
Förbättrar		1					1
Ger struktur	1			1		1	3
Ger utökad guidning				1			1
Inkonsekvens(innan)						1	1
Komplext	1						1
Lämnar ej stödande argument	5	1	1	2			9
Manipulativ redovisning			2				2
Mer allmän	2			1			3
Mer guidning behövs				3			3
Subjektivt, uppskattningar					1		1
Viktig		1					1
Totalt	10	3	3	9	1	2	28

Remissinstanser som har en negativ åsikt

Argument	Användare#			Producent#			Totalt#
	Definition	Kostnad/nytta	Värdering	Definition	Kostnad/nytta	Värdering	
Arbetsbelastning					1		1
Behöver utvecklas mer	9	3	1	15	3		31
Inkonsekvent	1		1			2	4
Komplext		1		1	3	4	9
Leasetagaren gynnas						1	1
Leder till korta leasingperioder						1	1
Lämnar ej stödande argument				1			1
Mer guidning behövs						1	1
Mycket arbete					1		1
Osäkerhet i de finansiella rapporterna						1	1
Rekommenderar annan mätmetod	1		3	1		4	9
Risker för leasetagaren						1	1
Subjektivt, uppskattningar			3	2	1	23	29
Subjektivt komplext					1	1	2
Subjektivt volatilt						3	3
Tillför inget mervärde		1					1
Totalt	11	5	8	20	10	42	96

Enligt tabellerna är svarsfrekvensen 28 % (35/124) för remissinstanser i urvalet vars stödjande argument baseras på att förslagen innehåller subjektivitet. Detta argument används främst vid negativ åsikt till utkastets förslag på frågan om värdering, vilket sker i 60 % (30/50) av fallen. Vidare anser 32 % (31/96) av remissinstanserna i urvalet som har en negativ åsikt till någon av de tre frågorna och som använder argumentet övrigt att utkastet behöver utvecklas mer, där 25 % (24/96) utav remissinstanserna med negativ åsikt som framför argumentet övrigt ger detta svar på utkastets förslag på definition.

4.4 Kvalitativ textanalys

Detta avsnitt ska sammanställa de stödjande argument och åsikter som remissinstansgrupperna framför rörande utkastets tre frågor och redogöra dessa i detalj via en kvalitativ textanalys. Den kvalitativa textanalysen ska behandla huvuddragen av remissinstansernas åsikter och stödjande argument, det vill säga argument och åsikter med hög svarsfrekvens, som framgår av sammanställningen i diagram 5.

4.4.1 Remissinstansernas stödjande argument kring Q4

Remissinstanser, det vill säga producenter och användare, som har en positiv åsikt och som svarar på frågan om definition lämnar inga stödjande argument i 59 % utav fallen, utan ger endast ett jakande svar som till exempel citatet: *"We agree with the definition of a lease"* (remissvar nummer 774). Därutöver vid positiv åsikt anger vissa remissinstanser att definitionen på ett leasingavtal behövs utvecklas mer, alternativt att mer guidning behövs. Detta illustreras av citat: *"However, we would ask the board to provide practical examples in the implementation guidance to illustrate, for consistency purposes, how the above definition should be applied in practice"* (remissvar nummer 390).

Även då remissinstanserna, både användare och producenter, har en negativ åsikt anger majoriteten att definitionen behöver utvecklas mer och att mer guidning behövs, citat: *"We believe that additional clarification and examples in the guidance would be helpful with respect to the right of use of an asset and the right of access to an asset"* (remissvar nummer 600). Vissa remissinstanser går ett steg längre och anser att utkastet helt behöver omarbetas som till exempel citatet: *"We think that this area of the guidance is very confusing and need to be completely redrafted to make consistent application possible"* (remissvar nummer 716).

4.4.2 Remissinstansernas stödjande argument kring Q8

När det gäller remissinstanser, både användare och producenter, som har en negativ åsikt kring utkastets fråga om värdering anser en stor del av remissinstanserna i urvalet att den längsta möjliga leasingperioden som är mest sannolik att inträffa inte möter föreställningsramens definition på skulder, vilket är ett ofta förekommande argument, citat: *"We believe renewal rents do not meet the definition of a liability as the past event has not occurred that would create the liability"* (remissvar nummer 524). Argumentet som framhålls syftar till att leasetagaren inte har en gällande förpliktelse och att detta leder till att utkastets förslag inte möter definitionen på en skuld enligt föreställningsramen. Exempel på andra argument som en del remissinstanser framför är mängden uppskattningar och tillförlitlighet av dessa, citat: *"We do not believe they meet the definition of a liability, and we believe that estimation will be onerous, unreliable and of limited value"* (remissvar nummer 58). Många remissinstanser är även tveksamma till förslaget i utkastet då förslaget förväntas kräva uppskattningar av framtida händelser i form av längsta möjliga leasingperiod, citat: *"We feel it is not appropriate to recognize an asset in the statement off financial position based upon what might or might not happen"* (remissvar nummer 43).

Utöver ovanstående argument anser en del remissinstanser som har en negativ åsikt till utkastets fråga att jämförbarheten kommer att försämrats mellan företag. Detta eftersom två leasingavtal kommer att betraktas som likvärdiga trots att detta inte är fallet. Exempelvis kan

det förkomma att ett leasingavtal med en fast löptid på 10 år kommer att betraktas likvärdigt som ett leasingavtal med en fast löptid på 5 år med möjlighet att förlängas med ytterligare 5 år, då den senare kommer att redovisas enligt utkastet som om avtalet löper under 10 år. Mot detta som bakgrund menar remissinstanserna att dessa avtal inte är helt jämförbara eftersom det finns en risk med att det ena avtalet inte förlängs med ytterligare 5 år (remissvar nummer 66).

Vidare argumenterar vissa remissinstanser, både användare och producenter, att fastställandet av leasingperioden kommer att innehålla subjektiva bedömningar, citat: *"This is a very subjective assessment"* (remissvar nummer 384). Remissinstanser som har en negativ åsikt framför ibland även att förslaget om värdering är för teoretisk och opraktisk för att vara användbart. Hänvisning sker till att ledningen tvingas göra subjektiva uppskattningar av framtiden över vilken ledningen inte har tillräcklig information för att kunna göra sådana uppskattningar. Argumentet består även av farhågan att förutsättningarna för revisorerna att göra andra bedömningar än de bedömningar som ledningen inledningsvis har gjort av leasingperioden försämrats (remissvar nummer 48). Flera remissinstanser, som är producenter, gör här i sin argumentation hänvisning till den egna verksamheten. Vissa remissinstanser argumenterar vidare att normgivarna inte har gjort tillräckligt med forskning inom området och på så sätt inte är insatta i vilka operativa system som förslaget skulle kräva. Betoning ligger på att dessa IT-system inte är utvecklade och därför inte finns att tillgå på marknaden (remissvar nummer 438). En del remissinstanser argumenterar även att förslaget att ta upp skulder i rapporten över finansiell ställning baserat på möjligheten att förlänga leasingperioden inte bara kommer att resultera i otillförlitlig och icke relevant information utan att denna information inte heller kommer att vara användbar för användare av redovisningen (remissvar nummer 25). När det gäller remissinstanser som är verksamma inom fastighetsbranschen så anser de att möjligheten att förlänga leasingperioden kommer att innehålla mycket subjektiva bedömningar. Detta eftersom leasingperioden för fastigheter vanligtvis sträcker sig över långa perioder, vilket kan medföra svårigheter med att uppskatta framtida okontrollerbara faktorer. Remissinstanserna menar att användarna av redovisningen kommer att få en missvisande bild av företagets redovisning (remissvar nummer 556).

I vissa fall när remissinstanserna har positiva åsikter kring utkastets förslag om värderingen framhålls att det skulle vara missvisande att inte ta hänsyn till möjligheten att förlänga leasingavtalet, citat: *"The leased asset and liability measurement would be misstated if the renewal period was probable and not included"* (remissinstans nummer 294). I andra fall vid en positiv åsikt kring värderingen finner dock även de remissinstanser som anser att utkastets förslag är för komplext och skulle behöva utvecklas ytterligare, citat: *"While agreeing with the principle, I find the illustration in B17 extremely difficult to follow"* (remissvar nummer 21).

4.4.3 Remissinstansernas stödjande argument kring Q17

Vissa remissinstanser har en delad åsikt om frågan i utkastet gällande nytta/kostnad och speglar både för- och nackdelar utifrån ett nytta/kostnad perspektiv. Dessa remissinstanser anser att redovisningen kommer att förbättras genom att uppdelningen i operationell och finansiell leasing kommer att tas bort och därmed att alla tillgångar och skulder kommer att redovisas i rapporten över finansiell ställning, men anser samtidigt att det nya förslaget kommer att medföra investeringar i redovisningssystem som är kopplade till leasingavtal och där det kommer att krävas uppskattningar av förväntat utfall av leasingavtalen (remissvar nummer 36).

Vidare hänvisar en del av remissinstanserna som har en positiv åsikt till frågan om kostnad/nytta att förslaget till leasingredovisning kommer att öka transparensen i redovisning och symmetrin mellan producenter och användare, vilket kommer att underlätta analysen av redovisningsinformationen. Därtill kommer medföljande nytta av att införa en ny modell att överstiga kostnaden (remissvar nummer 106).

I de fall där remissinstansen har en negativ åsikt och hänvisar till argumentet nytta/kostnad betonar en del remissinstanser kostnaden för insamling av data och de investeringar som krävs i nya redovisningssystem. Även skattepåverkan nämns samt risken för subjektiva bedömningar av så kallade ”artificiella” tillgångar. Vidare påtalas av en del remissinstanser farhågan med uppskattningarna av förväntade leasingperioder där fler alternativ finns samt risken med uppskattningar som med tiden behöver uppdateras. Detta jämförs i förhållande till målet att tillhandahålla bättre information till användarna inför lånebeslut och kassaflödesbedömningar. En del remissinstanser menar att det även är oklart huruvida förslaget kommer att påverka bankernas kreditvillkor (remissvar nummer 394). Därutöver finns det vissa remissinstanser som ingår i gruppen användare och som anser att utkastets förslag kan medföra en stor belastning för producenter av redovisningen, då de kommer bland annat att tvingas uppskatta den längsta möjliga leasingperioden för samtliga leasingavtal. Eftersom dessa remissinstanser anser att utkastets förslag kommer att medföra uppskattningar och bedömningar som inte är objektiva argumenterar dessa remissinstanser att leasingavtalen enligt utkastets förslag kommer att bli svåra för revisorer att revidera (remissvar nummer 74).

En stor del av de remissinstanser som framför en negativ åsikt angående utkastets förslag på nytta/kostnad hänvisar enbart till effekten på producenter och merkostnaden i redovisningen för denne. Bland argumenten framhålls kostnaderna relaterade till att gå igenom alla leasingavtal vid implementering av förslagen i utkastet, samla in och ge ut ny information samt kostnader för utbildning och därtill kostnader för att skapa nya rutiner och kontroller. Oro uttrycks även från en del remissinstanser att förslaget kan medföra att nyckeltal och kreditvillkor påverkas, vilket enligt vissa remissinstanser kan medföra ökade kapitalkostnader (remissvar nummer 440).

Vidare anser en del remissinstanser att IASB bör samla in ytterligare information om kostnaderna för att implementera förslaget till utkastet och dess potentiella effekt för att försäkra sig om att kostnaderna inte överstiger nyttan (remissvar nummer 440).

5. Analys

Denna del av studien ska sammanföra faktan i empiriavsnittet med faktan i teoriavsnittet för att kunna analysera vilka åsikter och stödande argument som remissinstanser framför.

5.1 Analys av remissinstansers svarsfrekvens

I studiens urval av remissvar har 88 % en åsikt på någon av studiens tre frågorna, där 65 % av de svarande är producenter vilket sammanfaller med fördelningen av den demografiska informationen som IASB presenterar i sin sammanfattning av remissvaren till utkastet, där huvuddelen är producenter. En tänkbar förklaring till detta, efter att författarna tagit del av en betydande mängd remissvar till utkastet, är att många remissinstanser framför erfarenheter från den egna verksamheten när de framför sina åsikter till utkastets förslag och argumenterar för eller emot. En annan förklaring till svarsfrekvensens fördelning kan vara att producenter är den remissinstans som vid implementering av utkastets förslag inledningsvis kan komma att påverkas i form av merkostnader för redovisning.

5.2 Analys av remissinstansers åsikter och stödande argument kring Q4

För att få förståelse för remissinstansernas olika åsikter uppmuntrar IASB remissinstanserna i utkastet att lämna förklaring till sina åsikter vid både positiva och negativa åsikter till utkastets förslag. Vid närmare analys av urvalet i studien framkom att majoriteten av remissinstanserna, användare och producenter, vid positiv åsikt till utkastets förslag på definition inte framförde något stödande argument till sin åsikt. Detta ligger i linje med forskningsartikeln som publicerades av Tutticci m.fl. som visar att remissinstanser som har en positiv åsikt inte framför några stödande argument. En förklaring till studiens resultat kan vara att när remissinstanser har samma åsikt som IASB eller en positiv åsikt så ser de ingen anledning till att lämna stödande argument till sina svar, då remissinstanserna kommer troligtvis gynnas av utkastets förslag. Till skillnad från när remissinstanser har en positiv åsikt visar författarnas studie att remissinstanserna är noga med att framföra stödande argument när de har en negativ åsikt till förslagen definitionen i utkastet och att dessa argument baseras på föreställningsramens kvalitativa egenskaper. Dessa kvalitativa egenskaper vävs in i producenternas remissvar som i flertalet fall hämtar praktiska beskrivningar från den egna verksamheten. Detta resultat sammanfaller med teorin "economic interest group of regulation" där det privata intresset inom intressentgruppen framhålls. Skälen till att intressenter för fram sina åsikter och då främst bygger argumenten på föreställningsramen, enligt Tutticci m.fl., är att argumenten får en högre trovärdighet och acceptans hos normgivarna när de baseras på föreställningsramens kvalitativa egenskaper. I författarnas studie är det främsta skälet som ges till den negativa åsikten i utkastets förslag på definition att remissinstanserna anser att definitionen på ett leasingavtal behöver utvecklas mer. Ytterligare argument som framförs är att remissinstanserna inte tycker att definitionen av leasingavtal i utkastet möter föreställningsramens definition av skulder. Anledningen till detta är att en skuld är en befintlig förpliktelse som företag inte kan frångå, vilket inte är fallet enligt utkastets definition av ett leasingavtal då värdering av skulder baseras på bland annat villkorade leasingavgifter som inte är en befintlig förpliktelse.

5.3 Analys av remissinstansers åsikter och stödjande argument kring Q8

Studiens resultat visar att majoriteten av remissinstanserna, användare och producenter, har en negativ åsikt till utkastets fråga om värdering av leasingavtal medan endast ett fåtal har en positiv åsikt. Bland remissinstansen producenter som har en negativ åsikt till utkastet fråga kring värdering av leasingavtal framför majoriteten av dessa att leasingperioden, som ligger till grund för värdering av skulder, inte uppfyller föreställningsramens definition av en skuld. Detta på grund av att löptiden för leasingavtal uppskattas med hänsyn till den längsta möjliga leasingperiod vilket inte sammanfaller med definitionen av en skuld eftersom en skuld är en befintlig förpliktelse som inte går att frånga. Här framför även en del remissinstanser till och med liknelser till en artificiell skuld, då de anser att förslaget i utkastets kommer att leda till subjektiva uppskattningar av leasingperioden som i sin tur påverkar värderingen av skulder. Vidare hänvisar producenter även till argumenten jämförbarhet och relevans. Jämförbarhet, både mellan företag och inom samma företag över längre period, tas främst upp som ett stödjande argument då producenterna ser risker med att två leasingavtal kan komma att behandlas lika trots att leasingperioden för dessa är olika. Detta eftersom ett leasingavtal med exempelvis en fast leasingperiod på 10 år kommer att jämföras med ett leasingavtal med en fast leasingperiod på 5 år (med möjligheten att förlänga den med 5 år) trots att det kan finnas en risk att avtalet inte förlängs. När det gäller producenter som hänvisar till relevans så anser de att informationen som beslutsfattarna kommer ta del av inte leder till att bättre beslut fattas. En förklaring till detta kan vara att informationen som återges i finansiella rapporter kommer att innehålla mycket uppskattningar och bedömningar, exempelvis längsta möjliga leasingperioden, vilket skapar osäkerheter angående framtiden och därmed minskar relevansen. Därutöver framför en del producenter stödjande argument som bygger på övrigt, såsom subjektivitet och volatilitet. Detta syftar på att uppskattningar av leasingperioden kommer att innehålla mycket bedömningar som inte är objektiva samt att då löptiden på leasingavtal måste uppdateras ofta enligt utkastet kommer detta att bidra till ökad volatilitet på skulderna i balansräkningen. Dessutom kan effekten av detta bli att investerare uppfattar företag med stor leasingportfölj som riskabla på grund av volatiliteten i balansräkningen.

När det gäller remissinstansgruppen användare som har en negativ åsikt framför majoriteten av dessa stödjande argument som baseras på föreställningsramen. Precis som remissinstansgruppen producenter menar användare att leasingperioden inte möter definitionen på skulder enligt föreställningsramen. Därutöver framför vissa användare stödjande argument som bygger på att leasingperioden inte möter definitionen på skulder i kombination med reliabilitet. Remissinstansgruppen användare menar att då företag tvingas göra svåra uppskattningar angående leasingperioden kommer detta att bidra till att tillförlitligheten i uppskattningarna blir låg. Således bidra detta till att den kvalitativa egenskapen tillförlitlighet i föreställningsramen försämras eftersom företag kommer enligt utkastet tvingas göra uppskattningar av leasingperioden som i många fall kanske saknar stöd på grund av att bedömningarna är subjektiva. Därutöver kan det även finnas incitament bland företag att uppskatta den längst möjliga leasingperioden som kortare än vad den hade kunnat vara och genom detta redovisa mindre skulder i sin balansräkning.

5.4 Analys av remissinstansers åsikter och stödjande argument kring Q17

Resultaten i Hartwigs (2008) och Francis (1987) avhandlingar visar att företag har en tendens att argumentera med hänsyn till ekonomiska konsekvenser av utkastet. Detta visar sig även vara fallet i denna studie där en överhängande andel av de remissinstanser, användare och producenter, som har en negativ åsikt om utkastets fråga om nytta/kostnaden av förslagen till leasingredovisning argumenterar att merkostnaden för redovisningen kommer att bli stor. I vissa fall gör remissinstanserna en avvägning mellan förväntad kostnad i förhållande till förväntad nytta, men merparten av remissinstanserna väljer dock att enbart poängtera den merkostnad som de misstänker att förslaget i utkastet kommer att medföra. Således argumenterar båda remissinstansgrupper att förslagen till leasingredovisning kommer att medföra stora implementeringskostnader, speciellt för företag som är verksamma inom leasingintensiva branscher såsom detalj- och fastighetsbranschen, eftersom företag blir tvungna att bland annat omvärdera samtliga leasingavtal samt införa nya redovisningssystem. Dessutom kommer den löpande kostnaden för att redovisa leasingavtalen att vara hög då företagen kommer att tvingas uppdatera redovisningen för leasingavtalen mer frekvent och i större detalj än tidigare. Vidare ger utkastet utrymme för att mer ingående analysera och argumentera effekter i form av nytta/kostnad, dock väljer merparten av remissinstanser att inte nämna nytta. Detta sätt att argumentera visar att företag upplever att kostnaden för redovisningen kommer att bli hög och nytta av den begränsad vilket, enligt företallsramens kvalitativa egenskaper kostnad/nytta, tyder på att kostanden belastar den part som inte har nytta av information och nytta tillfaller den part som inte bär kostnaden. Därutöver visar studiens resultat att det finns incitament för företag att argumentera och lyfta fram tunga negativa aspekterna av förslaget till leasingredovisning och därtill konsekvenserna av förslaget i förhållande till branschen samt i vissa fall ekonomin som helhet för att få större genomslag på normgivarna. I vissa fall utgår remissinstansgrupperna till och med ifrån forskningsartiklar som beskriver de negativa effekterna av utkastets förslag. Andra argument som remissinstanserna producenter och användare framför bygger på ekonomiska konsekvenser av utkastets förslag, höga redovisningskostnader, i samband med övriga argument, såsom att utkastets förslag upplevs som komplext samt att den behöver utvecklas mer eller omarbetas innan normgivarna kan gå vidare med utkastet.

När det gäller remissinstansgrupperna som har en positiv åsikt så är denna andel extremt liten jämfört med de som har en negativ åsikt samt att de stödjande argument som framförs bygger främst på ekonomiska konsekvenser av utkastet och övrigt. En förklaring till detta kan vara att större andel av remissinstansgrupperna kommer att missgynnas av förslagen i utkastet jämfört med de som gynnas av den eller ser de övergripande positiva aspekterna, såsom en bättre fungerande marknad då informationen i redovisningen är relevant för användarna av redovisningen.

Det intressanta från författarnas studie är att producenter och användare framhåller liknade åsikter och argument på utkastets samtliga frågor där några signifikanta skillnader inte går att utläsa, annat än att producenterna i många fall hänvisar till vilken effekt utkastets förslag skulle kunna få på den egna verksamheten. Att producenter och användare framför likande åsikter och argument framkommer även i studien som Beattie m.fl. (2006) genomförde

angående olika intressentgruppers åsikter och argument. Enligt studien ansåg både användarna och företag att den nuvarande standarden hade många brister. Dock talar Goodacre m.fl. (2001) studie, som vidare undersöker intressentgruppers åsikter kring diskussions pappret om leasingredovisning, emot resultatet från författarnas studie där användarna i denna studie var positiva inför diskussions papprets förslag, medan företagen var emot. Förutom att producenter och användarna framförde likande åsikter och argument så var själva innehållet i remissvaren i vissa fall identisk vilket skulle kunna förklaras med att remissinstanserna kan ha tagit del av tidigare publicering av remissvar till diskussions pappret och anpassat sina svar därefter. En annan förklaring till att användare och producenter använder sig av liknande argument kan vara att revisionsbyråer, som i studien klassificeras som användare, kan ha incitament att argumentera på samma sätt som sina klienter då byråerna är ekonomiskt beroende av företagen enligt Tutticci m.fl. (1994) och Deegon m.fl. (1990).

Andra intressanta aspekter med denna studie är att de stödjande argumenten som remissinstanserna lyfter fram betonas inte att skulderna förväntas öka, som Grossman & Grossman (2010) och Silva m.fl. (2008) forskningsartiklar pekar på, utan istället hänvisar remissinstanserna till det administrativa arbetet och höga kostanden för företagen att implementera förslaget i praktiken. Därutöver framhäver remissinstanser inga stödjande argument att förslaget skulle leda till att kortare leasingvillkor förhandlas eller att företag i framtiden inte länge skulle komma att välja leasing som alternativ på grund av den komplexa redovisningen som Marriott & Marriott (2010), Goodacre (2003) och Goodacre (2001) hävdar. Således tyder resultatet av undersökningen på att de farhågor som forskningsartiklar pekar på inte är de som remissinstanserna anser vara bekymrande.

6. Slutsats

Syftet med uppsatsen är att undersöka vilken åsikt remissinstanserna har i sina remissvar till IASBs utkast om leasing, ED/2010/9, och vilka stödjande argument som framförs i remissinstansernas remissvar till utkastet vad gäller frågorna på definition, värdering och nytta/kostnad. Mot detta som bakgrund har författarna kommit fram till följande slutsatser:

Vilka åsikter intar remissinstanser i sina remissvar till IASBs utkast, ED/2010/9?

Resultatet av studien visar att fördelningen mellan positiva och negativa åsikter hos remissinstanserna kring frågan om definition av ett leasingavtal (som ett avtal som överlåter rätten att använda en specifik tillgång eller tillgångar, under en period, i utbyte mot ersättning) är relativt jämn, 55 % är negativa och 45 % är positiva. Denna fördelning är gemensam för de två grupper, det vill säga producenter och användare, som var för sig visar liknade fördelning. När det gäller förslaget på värdering (där leasingperioden bestäms genom att beakta den längsta möjliga leasing perioden som är mest sannolik att inträffa) har majoriteten 94 % av remissinstanserna en negativ åsikt. Denna fördelning är gemensam för de två grupperna som var för sig visar liknade fördelning. I studien framkommer även en överhängande majoritet, 90 %, som är negativa till förslaget om nytta/kostnad (IASBs bedömning av att förslagets nytta överstiger kostnaden). Även här visar grupperna inga signifikanta skillnader i fördelningen av åsikter utan majoriteten är av en negativ åsikt.

Vilka stödjande argument använder remissinstanser i sina remissvar till ED/2010/9 för att svara på IASBs utkast?

Resultat av studien visar att stor del av remissinstansgrupperna inte framför några stödjande argument där de har en positiv åsikt kring utkastets förslag. Däremot framhåller remissinstanserna stödjande argument då de har en negativ åsikt till förslaget. Detta resultat framkommer både för producenter och för användare. Huvuddelen av remissinstanser som har en positiv åsikt kring utkastets förslag på definition lämnar inga stödjande argument, medan en stor andel av remissinstanserna som har en negativ åsikt tycker att definitionen på ett leasingavtal behöver utvecklas mer. Då remissinstanserna har en negativ åsikt till utkastets förslag på värdering visar studiens resultat att en stor del av remissinstanserna hänvisar till föreställningsramen. Huvudsakliga argumenten bygger på att remissinstanser inte tycker att definitionen i utkastet möter föreställningsramens definition på skulder. Farhågan finns här bland remissinstanserna att detta kommer att resultera i subjektiva uppskattningar. Vidare hänvisar en stor del av producenterna att förslaget kommer att leda till att jämförbarheten försämrats mellan företag och över tid. Därutöver anser en del producenter att förslaget kommer att leda till redovisningsinformation som inte kommer att påverka användarnas beslutsfattande och därmed resultera i information som inte är relevant. Övervägande del av de remissinstanser som har en negativ åsikt till förslaget om nytta/kostnad hänvisar till ekonomiska/politiska konsekvenser i form av merkostnad för redovisning, där argument inte till stor del förs beträffande nyttan. Vidare har författarna i denna studie noterat att det finns en tendens att revisionsbyråer argumenterar på samma sätt som producenterna av redovisning vilket författarna överlämnar som förslag till framtida studier.

7. Källförteckning

Beattie m.fl. (2006), International lease-accounting reform and economic consequences: The views of U.K. users and preparers, *The International Journal of Accounting*, Vol. 41, pp. 75–103.

Deegan & Unerman (2006), *Financial accounting theory*, McGraw-Hill Education.

Deegan m.fl. (1990), *Audit firm lobbying on proposed disclosure requirements*, *Australian Journal of Management*, Vol. 15 No. 2.

Esaiasson (2009), *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Norstedts juridik.

Francis (1987), *Lobbying against proposed accounting standards: the case of employers' pension accounting*, *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 6, pp. 35-57.

Goodacre (2003), *Assessing the potential impact of lease accounting reform: a review of the empirical evidence*, *Journal of Property Research*, 2003, Vol. 20, pp. 49–66.

Goodacre m.fl. (2001), *Lease accounting reform and economic consequences: the views of preparers and users*, *Department of Accounting, Finance & Law Working Paper No. DP. 01/08*.

Grossman & Grossman (2010), *Capitalizing lease payments: potential effects of the FASB/IASB plan*, *The CPA journal*.

Hartwig (2008), *Respondent lobbying on the proposed prohibition of goodwill amortization in ED3 "Business combinations"*, Uppsalas/Lunds universitet.

IASBs föreställningsram hämtat från: *IFRS Volym 2010*, Stockholm:FAR förlag.

Marton m.fl. (2010), *IFRS-i teori och praktik*, 2 uppl., Bonniers.

Marriott & Marriott (2010), *The potential impact of the "right-of-use model" for lease accounting on a sample of UK companies*, *Winchester Business School*,

Neuendorf (2002), *The content analysis guidebook*, SAGE.

Puro (1984), *Audit firms lobbying before the financial accounting standards board: an empirical study*, *Journal of Accounting Research*, Vol. 22 No. 2.

Schroeder m.fl. (2005), *Financial accounting theory and analysis: text readings and cases*, 7 uppl., Wiley.

Scott (1997), *Financial accounting theory*, Prentice Hall.

Sutton (1983), *Lobbying of accounting standard-setting bodies in the UK and the USA: a downsian analysis*, *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 9, No. 1, pp. 81-95, 1984.

Silva m.fl. (2008), *Impact of lease capitalization on financial ratios of listed German companies*, SBR, pp. 122-144.

Tutticci m.fl. (1994), *Respondent lobbying in the Australian accounting standard-setting process: ED49*, Accounting, Auditing & Accountability Journal, Vol. 7 No. 2, pp. 86-104.

Watts & Zimmerman (1978), *Towards a positive theory of the determination of accounting standards*, The accounting review, Vol. LIII. No. 1.

Weetman m.fl. (1996), *Lobbying on accounting issues: preparer/user imbalance in the case of the operating and financial review*, Accounting, Auditing & Accountability Journal, Vol. 9 No. 1, pp. 59-76.

Zeff (1978), *The rise and economic consequences*, The journal of accountancy, pp. 56-63.

Zeff (2002), *Political lobbying on proposed standards: a challenge to the IASB*, American accounting association, Vol. 16 No. 1, pp. 43-54.

Elektroniska källor

IASBs hemsida www.ifrs.org: <http://www.ifrs.org/Home.htm> (Hämtat 2011-04-29).

IASB sammanfattning av remissvar "Comment letter summary" tillgänglig på: http://www.fasb.org/cs/ContentServer?site=FASB&c=Document_C&pagename=FASB%2FDokument_C%2FDokumentPage&cid=1176158279406 (Hämtat 2011-05-23)

KPMG (2011), *Briefing Sheet: Exposure draft ED/2010/9 Leases*. Tillgänglig på: <http://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/IFRS-briefing-sheets/Documents/IFRS-briefing-sheet-205.pdf> (Hämtat 2011-05-20).

PricewaterhouseCoopers (2010), *The future of leasing*. Tillgänglig på: http://download.pwc.com/ie/pubs/proposals_on_leasing_jan2010.pdf (Hämtat 2011-05-19).

Remissvar till ED/2010/9. Tillgänglig på: http://www.fasb.org/jsp/FASB/CommentLetter_C/CommentLetterPage&cid=1218220137090&project_id=1850-100 (Hämtat 2011-04-22).

Utkastet ED/2010/9. Tillgänglig på: <http://www.ifrs.org/NR/rdonlyres/C03C9E95-822E-4716-81ED-04B9CC4943BE/0/EDLeasesStandard0810.pdf> (Hämtat 2011-04-10).